

niepodległa

**PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI BIURA „NIEPODLEGŁA”
W LATACH 2017-2024**

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Projekt sfinansowano z budżetu państwa w ramach środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

niepodległa

Dane pochodzą z:

Sprawozdania końcowego z realizacji Wieloletniego Programu Rządowego „Niepodległa” za lata 2017-2022, oprac. DDK MKiDN

Ewaluacji działań w ramach Festiwalu Niepodległa – raport z badania, oprac. OpinionWay Polska Sp. z o.o.
(Próba 258 uczestników Festiwalu Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu oraz 55 uczestników w Pawilonie Niepodległa. Miejsce spotkań. Badanie zrealizowano techniką wywiadu osobistego wspomaganego komputerowo w systemie TAPI. Wywiady przeprowadzono w dniu 11 listopada 2023 roku między godziną 10.00 a 18.00)

Raportu z badania „Satysfakcja z udziału i efekty spektaklu *Iskry Niepodległej*” oraz danych własnych z działalności dotyczących projektu Biura
(Badanie zostało zrealizowane metodą ankiet wypełnianych samodzielnie przez uczestnika spektaklu, po jego obejrzeniu. Realizacja badania miała miejsce w listopadzie 2023 roku w Częstochowie, Domaradzu, Krośnie, Łodzi, Miejscu Piastowym, Opocznie, Złotowie i Przytyku. W badaniu wzięło udział 514 osób) oraz danych własnych z działalności dotyczących projektu Biura.

Materiałów podsumowujących obchody stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Sprawozdania z projektu edukacyjnego Ministra Edukacji Narodowej "Godność, wolność, niepodległość" na lata 2018-2020, oprac. ORE

Ewaluacji poprawności założeń Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 i realizacji Programu w latach 2017-2021, oprac. Instytut Badawczy IPC

Redaktorka prowadząca: Magdalena Bagińska

Redakcja: Maria Ruman, Anna Bińkowska

Współpraca: Michał Kosiorek, Olga Jakubowska, Maria Czaputowicz-Głowacka, Grzegorz Niemczyk, Alicja Podrażnik

Opracowanie graficzne i skład: Izolda Bączkowska

Wydawca:

Biuro „Niepodległa”
ul. A. Fredry 6
00-097 Warszawa
--
niepodlegla.gov.pl

ISBN: 978-83-956053-6-9

Warszawa 2024

Spis treści

7	Niepodległa - to my
21	11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości
31	2 maja - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej
37	100. rocznica Bitwy Warszawskiej
47	Niepodległa i wybrane rocznice z najnowszej historii Polski
61	Niepodległa w trasie
69	Niepodległa na wystawach
81	Niepodległa na ekranie i w słuchawkach
89	Niepodległa na papierze
95	Niepodległa współpracuje
107	Niepodległa nagrodzona
109	O nas

**NIEPODLEGŁA
JEST DLA
WSZYSTKICH**

Szanowni Państwo,

6 lutego 2017 r. w Rejestrze Instytucji Kultury, pod symbolicznym numerem 100/2017, pojawił się wpis z nazwą Biuro Programu „Niepodległa”. Tak rozpoczęła się kilkuletnia historia obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości.

Historia „Niepodległej” to setki fantastycznych inicjatyw realizowanych na terenie całej Polski – od Bałtyku po szczyty gór. To wielu niezwykłych ludzi, którzy włączali się w obchody i niepowtarzalna synergia Polek i Polaków w radosnym świętowaniu. Lokalne mikrohistorie i ich miejsce w makrohistorii narodu pozwoliły odkrywać jak wydarzenia i postaci lat 1918-1922 wciąż są istotne dla współczesności. Wiele pomysłów i różne spojrzenia zaowocowały zarówno tradycyjnymi, jak i innowacyjnymi działaniami, które zachęciły dziesiątki tysięcy osób do poznawania wspólnej historii i włączenia się w obchody.

Wieloletni Program Rządowy „Niepodległa” na lata 2017-2022 zakładał, że do zadań Biura należało podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i państwowej m.in. poprzez inicjowanie, prowadzenie i wspieranie projektów badawczych, edukacyjnych, kulturalnych oraz społecznych kampanii informacyjnych i promocyjnych. W ramach Programu udało się dofinansować i sfinalizować ponad 2 tysiące projektów, co przełożyło się na ponad 11 tysięcy wydarzeń, których łączna frekwencja i zasięg działań wyniosły blisko 230 milionów osób.

Rozpoznawalne akcje #mojaflaga z okazji Dnia Flagi 2 maja i „Niepodległa do hymnu!” 11 listopada na stałe wpisały się w kalendarz obchodów państwowych. Kampanie te promowały symbole narodowe i zachęcały do otoczenia ich troską w naszych domach i społecznościach.

Od roku 2022, po zakończeniu Programu, działania kontynuowało Biuro „Niepodległa” – instytucja kultury, która, wykorzystując zdobyte wcześniej doświadczenie, dalej realizowała inicjatywy kulturalne w sposób nowoczesny, atrakcyjny i angażujący odbiorców. Najlepszym tego przykładem jest „Festiwal Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu” w Warszawie, który w latach 2018-2023 co roku odwiedzało około 300 tysięcy osób.

Projekty mobilne to znak rozpoznawczy Biura. „Iskry Niepodległej” dzięki nowoczesnym technologiom w interesujący sposób przedstawiają działalność wybitnych Polek i Polaków, którzy wpłynęli na losy świata. W 2023 roku ten wyjątkowy spektakl można było obejrzeć w 130 miejscowościach. Również produkowane przez Biuro filmy VR, wyświetlanie w kraju i zagranicą, opowiadały o niezwykłych postaciach polskiej historii.

Biuro „Niepodległa”, przez siedem lat istnienia, tworzył niewielki zespół ludzi z pasją, których zadaniem była realizacja kampanii społecznych, festiwali, koncertów, wydarzeń kulturalnych i rocznicowych, obsługa programów dotacyjnych i rozliczanie ich. Licznie nawiązywane współpracy i otwarcie partnerzy sprawili, że wspólne inicjatywy docierały do lokalnych społeczności, wzmacniając poczucie wspólnoty Polek i Polaków. Hasłem Biura było przecież „Niepodległa jest dla wszystkich”!

Prezentowana publikacja to krótkie podsumowanie szerokiej działalności i podziękowanie dla wszystkich, którzy z nami świętowali. Jesteśmy przekonani, że nasza kilkuletnia praca owocuje zainteresowaniem dziejami naszego kraju, a szczególnie okresu odbudowywania polskiej państwowości. Mamy nadzieję, że organizowane przez nas wydarzenia na długo pozostaną w pamięci i sercach Polek i Polaków.

niepodległa

**NIEPODLEGŁA –
TO MY**

Początki Niepodległej – Wieloletni Program Rządowy „Niepodległa”

24 maja 2017 roku rząd uchwalił Wieloletni Program „Niepodległa” na lata 2017-2022. To wyjątkowa inicjatywa, która połączyła tysiące projektów kulturalnych i edukacyjnych w jednym zadaniu – upamiętnieniu setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości i odbudowy polskiej państwowości. Do koordynacji działań powołano Pełnomocnika Rządu ds. Obchodów Stulecia Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Utworzono również nową instytucję kultury: Biuro Programu „Niepodległa”.

Obchody poprzedziły kompleksowe badania, które pozwoliły wskazać wartości, wokół których koncentrowały się projekty łączące Polki i Polaków: wolność, solidarność, poszanowanie godności i praw człowieka. Udało się spełnić najważniejsze cele programu: realizację wysokiej jakości projektów upamiętniających stulecie odzyskania niepodległości; włączenie obywateli we współtworzenie obchodów i upowszechnienie opartego o wartości międzynarodowego wizerunku Polski. Był to pierwszy tak duży program z takim wsparciem finansowym obchodów – dofinansowano i sfinalizowano ponad 2100 projektów i ponad 11 000 wydarzeń:

Priorytet 1 – projekty o charakterze ogólnopolskim realizowane przez instytucje podległe i nadzorowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Schemat 1A

166 projektów realizowanych przez instytucje kultury podległe Ministrowi MKiDN

Schemat 1B

realizowany w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

Priorytet 2 – projekty o charakterze lokalnym i regionalnym

Schemat 2A

276 projektów w Programie Dotacyjnym „Koalicje dla Niepodległej”

Schemat 2B

912 projektów w Programie Dotacyjnym „Niepodległa”

Schemat 2C

126 projektów realizowanych przez wojewodów

Priorytet 3 - działania zagraniczne

Schemat 3A

370 projektów własnych Instytutu Adama Mickiewicza

Schemat 3B

213 projektów w Programie Dotacyjnym „Kulturalne Pomosty”

Pod wspólnym logo „Niepodległa”

Użycie logo „Niepodległa”

Logo „Niepodległa” stało się symbolem krajowych i zagranicznych obchodów stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości. Spośród rękopisów Marszałka Piłsudskiego wybrano fragmenty zawierające słowa „niepodległa” i „niepodległość”. Wyrazy te zostały następnie poddane obróbce cyfrowej i po konsultacji z grafologiem udało się uzyskać unikatowy, cyfrowo odświeżony, znak słowno-graficzny.

W czasie trwania Rządowego Programu Wieloletniego „Niepodległa” około 5,5 tys. organizatorów realizowało projekty pod logo „Niepodległa”. Co warto podkreślić, niezależnie od programów dotacyjnych, po zgodę na korzystanie ze znaku, **przez 7 lat zgłosiło się prawie 3,5 tys. instytucji, które przygotowały ok. 8 tys. wydarzeń.**

Logo pojawiło się m.in.: na banknocie kolekcjonerskim 20 zł, znaczkach pocztowych, porcelanie z Manufaktury w Bolesławcu, w wielkim słowniku języka polskiego PWN, zestawach klocków COBI, systemie IBM, lokomotywach, samolotach, strojach sportowców różnych klubów, balonach sportowych, pojazdach komunikacji miejskiej w Starachowicach, cysternie kriogenicznej oraz żaglach i rufach łodzi i jachtów startujących w międzynarodowych zawodach. Powstawało także w niezwykłych miejscach i w bardzo nietypowy sposób – zostało wycięte w labiryncie z kukurydzy, zapisano je piaskiem albo namalowano światłem na fasadach budynków.

Jubileuszowe znaczki Poczty Polskiej

Banknot kolekcjonerski „Niepodległość”

Balon „Niepodległa”

Bandy podczas zawodów żużlowych

Przykłady strojów meczowych z Profesjonalnej Ligi Piłki Siatkowej i Ekstarklasy w piłce nożnej

Ceramika „Bolesławiec”

Lokomotywa pociągu PKP InterCity

Niepodległa online

„Niepodległej” nie mogło zabraknąć w internecie. Specjalnie utworzona strona i aktywne kanały social media od 2017 roku budują zaangażowaną społeczność, podejmującą dyskusje i dzielącą się przemyśleniami. W licznych artykułach można znaleźć postaci i ciekawostki z historii Polski, zaproszenia do udziału w wydarzeniach organizowanych przez Biuro oraz informacje o najważniejszych rocznicach i obchodach w kraju i zagranicą.

Strona niepodlegla.gov.pl

Niepodlegla.gov.pl to miejsce, w którym zbierano informacje o obchodach odzyskania przez Polskę niepodległości i odbudowy polskiej państwowości. W Aktualnościach na bieżąco pojawiały się informacje o inicjatywach realizowanych przez najważniejsze instytucje kultury z całego kraju. Na mapie, w zakładce Wydarzenia, beneficjenci programów dotacyjnych umieszczali swoje projekty, by w ten sposób dotrzeć do szerokiego grona odbiorców i zaprosić do wspólnego świętowania. To także miejsce, gdzie w ramach akcji „Niepodległa do hymnu!” zgłaszały się setki instytucji z Polski i całego świata, podkreślając siłę wspólnoty ponad granicami.

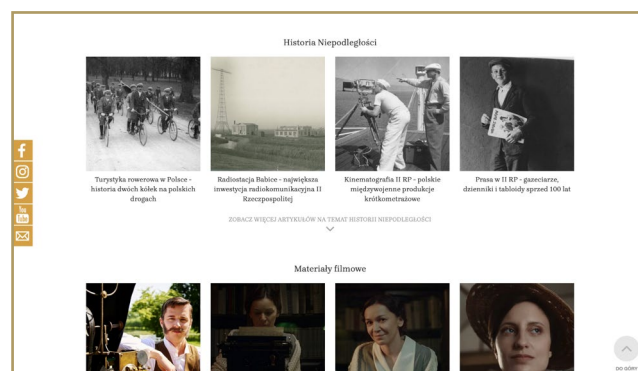
Najczęściej wyszukiwane teksty umieszczone zostały w zakładce „O niepodległej”, gdzie autorzy-specjaliści w przyjazny sposób przybliżają historię II Rzeczypospolitej w artykułach popularnonaukowych, a pedagodzy i miłośnicy historii mogą znaleźć przygotowane pakiety materiałów edukacyjnych czy gotowe do druku wystawy. Łącznie autorzy dodali ponad 15 tysięcy tekstów i wydarzeń. Przez 7 lat stronę odwiedziło prawie 3,5 miliona użytkowników, którzy wygenerowali prawie 9 milionów odsłon.

3,5 miliona
użytkowników

9 milionów
odsłon

15 tysięcy
tekstów
i wydarzeń

Kanały Social Media

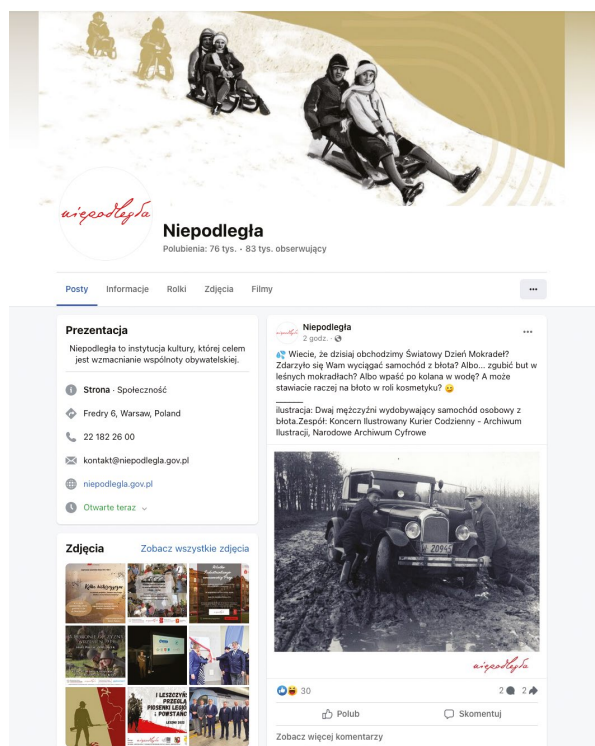

facebook.com/niepodlegla1918

Podstawowym kanałem komunikacji Biura „Niepodległa” stał się Facebook, który zgromadził ponad 84 tysiące obserwujących. Na profilu codziennie pojawiały się posty, dotyczące historycznych rocznic i postaci, a także takie umożliwiające np. zajrzenie do międzywojennych kuchni, szaf modnych pań i panów sprzed 100 lat czy warsztatów genialnych Polek i Polaków. Pisane lekkim językiem, opatrzone archiwalnym zdjęciem lub dokumentem, przybliżają tematy często nieznane szerokiej publiczności i ciekawostki z życia codziennego mieszkańców II RP (i nie tylko!). Tu także pojawiały się informacje o aktualnie prowadzonych akcjach, naborach do Programów Dotacyjnych czy bieżących wydarzeniach, w które zaangażowane było Biuro. Łącznie to ponad 4,5 tysiąca postów i wydarzeń.

4,5 tysiąca
postów
i wydarzeń

84 tysiące
obserwujących

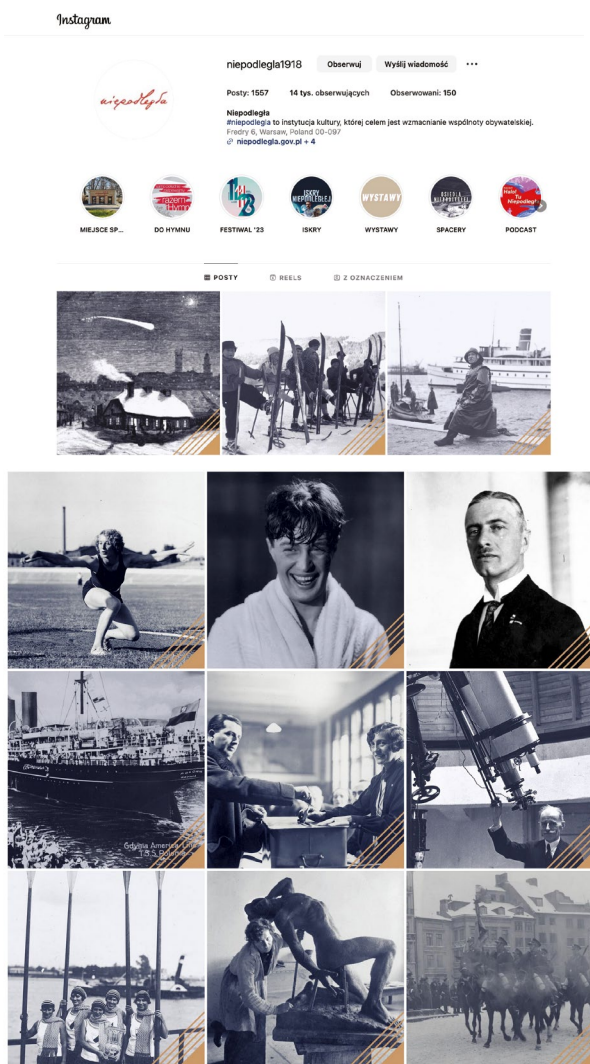

instagram.com/niepodlegla1918/

Podobne treści o profilu historycznym oraz dotyczące bieżących akcji społecznych i wydarzeń Biura „Niepodległa” są umieszczone na profilu Instagram instytucji. Eleganckie grafiki, trafne cytaty i rolki – ponad 1,5 tysiąca postów zgromadziło 14 tysięcy obserwujących.

1,5 tysiąca
postów

14 tysięcy
obserwujących

W serwisie X (dawniej Twitter) Biuro „Niepodległa” obserwowano 6 tysięcy osób. Od początku działalności opublikowano tam blisko 7,5 tysiąca wpisów. X to najbardziej dynamiczne źródło informacji o wystąpieniach przedstawicieli instytucji w mediach i na konferencjach. Tu także prezentowano zapowiedzi ciekawszych wydarzeń realizowanych w ramach Programów Dotacyjnych w całej Polsce oraz najnowszych projektów Biura.

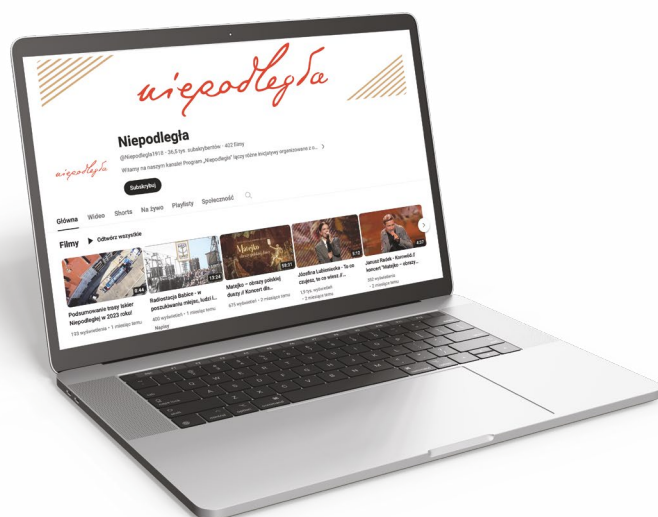
7,5 tysiąca
wpisów

Na kanale YouTube „Niepodległej” 36 tysięcy subskrybentów śledziło dodawane materiały – to tu trafiły materiały produkowane przez Biuro, od spotów kampanijnych, przez krótkie filmy, reportaże, zwiastuny filmowe, koncerty i ich fragmenty aż po debaty historyczne. Przez siedem lat działalności opublikowano ponad 400 różnych materiałów filmowych.

36 tysięcy
subskrybentów

400
materiałów
filmowych

Kanały „Niepodległa. Miejsce spotkań”

 facebook.com/niepodlegla.miejsce

 instagram.com/niepodlegla_miejsce_spotkan/

Fanpage „Niepodległa. Miejsce spotkań” został założony w lipcu 2018 r. i stał się wirtualną przestrzenią, gdzie obserwujący mogli znaleźć informacje o wydarzeniach edukacyjnych, muzycznych oraz warsztatach organizowanych przez Biuro „Niepodległa” pawilonie kulturalnym. Oprócz opisów bieżących wydarzeń udostępniano profesjonalnie wykonane fotografie, spoty, relacje na żywo oraz propozycje z oferty gastronomicznej. Do końca 2023 r. profil na Facebooku zebrał prawie 11 tysięcy obserwujących, a kolejne prawie 2 tysiące osób śledziły kawiarnię na Instagramie.

 11 tysięcy obserwujących

 2 tysiące obserwujących

niepodlegla

niepodlegla

niepodlegla

niepodlegla

Obchody lokalne i regionalne – Programy Dotacyjne Biura „Niepodległa”

Programy dotacyjne realizowane były w ramach Priorytetu 2 Wieloletniego Programu Rządowego „Niepodległa”, obejmującego projekty regionalne i lokalne. Ich głównym zadaniem było szerokie włączanie mieszkańców kraju w świętowanie odzyskania przez Polskę niepodległości oraz zwiększenie świadomości na temat wydarzeń związanych z odzyskaniem i odbudową państwowości, w których istotną rolę odgrywa pamięć regionalna. Beneficjentami były samorządowe instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe. Zapotrzebowanie na tego typu inicjatywy pokazuje statystyka: we wszystkich konkursach dotacyjnych wpłynęło aż 11 418 wniosków na łączną kwotę 515 615 000 zł! Dofinansowanie otrzymało 10% z nich w ramach kolejnych edycji dwóch programów dotacyjnych.

● **Program Dotacyjny „Niepodległa”** – program inicjatywy na rzecz lokalnej i regionalnej pamięci, wspierający działania o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.

● **Program Dotacyjny „Koalicje dla Niepodległej”** – system małych dotacji, w którym społeczności lokalne oraz działające na danym terenie instytucje tworzyły koalicje na rzecz projektów związanych z obchodami.

W latach 2017-2022, w trakcie trwania Wieloletniego Programu Rządowego „Niepodległa”, dofinansowano 1188 wniosków na kwotę 50 161 000 zł. Skorzystało z nich około 4,5 miliona aktywnych uczestników. Dodatkowo Dział Dotacji prowadził działalność szkoleniową – zorganizowano ponad 100 warsztatów i spotkań i rozdysponowano 400 egzemplarzy specjalnie stworzonej gry planszowej „Historia w działaniu”.

W 2023 roku Biuro kontynuowało wypracowane schematy dotacyjne w 3 programach:

Powstanie Styczniowe 1863-1864 – wspierał działania o charakterze historycznym, kulturowym, artystycznym oraz edukacyjnym, mające na celu upamiętnienie 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego, ze szczególnym uwzględnieniem pamięci i tradycji regionalnej, lokalnej i rodzinnej wpisanej w historię narodową. Dofinansowanie otrzymały **133 projekty na łączną kwotę 4,5 mln zł, a w wydarzeniach wzięło udział ponad 500 tys. osób. Kontynuowany w 2024 roku, w dniu rozstrzygnięcia rozdysponował kwotę 2,5 mln zł pomiędzy 59 beneficjentów.**

Symbolle Narodowe RP – dofinansowywał projekty kulturalne o charakterze edukacyjnym związane ze świętem Dnia Flagi i odnoszące się do historii symboli narodowych, ich znaczenia i zasad posługiwania się nimi. Wspierał upowszechnienie obecności symboli w przestrzeni publicznej i w życiu społecznym, w szczególności przy okazji ważnych świąt i wydarzeń państwowych oraz rocznic historycznych. **W 2023 roku 128 projektów na łączną kwotę 2 mln zł zebrało podczas wydarzeń prawie 120 tys. aktywnych uczestników.**

Niepodległa – program wspierał projekty kultywujące pamięć o ważnych wydarzeniach w historii Polski, począwszy od Konfederacji Barskiej aż do obrad Okrągłego Stołu i pierwszych częściowo wolnych wyborów. **W 2023 roku na łączną kwotę 6 mln zł dofinansowano 165 projektów, które zgromadziły prawie 400 tys. odbiorców. Rozstrzygnięcie naboru w lutym 2024 roku to kolejnych 125 beneficjentów i projekty warte 6 mln zł.**

Warsztaty krawieckie „Moda wyzwolona”, projekt „Zielnik świętowań polskich”, beneficjent: Fundacja Fabryka UTU, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2019

Warsztaty Twórcze w Zakliczynie zakończone koncertem, projekt „Mozart kontra Sinatra – Aktywizacja integracyjna przez sztukę”, beneficjent: Stowarzyszenie Muzyka Świata AKORD, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2019

Warsztaty dla dzieci, projekt „Pamięć dla Niepodległej - Miejscowy Patriot”, beneficjent: Fundacja Tak dla Rodziny, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2018

Gra miejska „Retro Ustka – kurortu czar”, Projekt: „Różne historie, jedno miejsce”, beneficjent: Dom Kultury w Ustce, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2020

Wystawa plakatów w Muzeum Plakatu w Wilanowie, projekt: „organizacja wystawy oraz wydanie katalogu do wystawy 123 polskie plakaty, które warto znać”, fot. J. Tarkowski, beneficjent: Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2019

Wydarzenie artystyczne, projekt: „100. rocznica Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Ossowie”, beneficjent: Powiatowe Centrum Kultury „Fabryczka”, Program Dotacyjny „Niepodległa” 2020

Spotkajmy się w Warszawie – Niepodległa. Miejsce spotkań

niepodległa

♦ MIEJSCE SPOTKAŃ ♦

otwarcie jesieni 2018 roku

2018

58
wydarzeń

2019

213
wydarzeń

2020

34
wydarzenia

2021

143
wydarzenia

2022

174
wydarzenia

2023

213
wydarzeń

W 2018 roku na kulturalnej mapie Warszawy pojawiła się „Niepodległa. Miejsce spotkań”. To kawiarnia w budynku Starej Herbaciarni, zlokalizowana na terenie Łazienek Królewskich, w której Biuro „Niepodległa” organizowało nietuzinkowe wydarzenia kulturalne. Pawilon z każdym rokiem cieszył się coraz większym uznaniem wśród lokalnej społeczności – rocznie odwiedzało go ponad 100 tysięcy osób. To miejsce dla wszystkich – bez ograniczeń wiekowych. To przestrzeń, w której łączy się odpoczynek z działalnością edukacyjną i kulturalną.

W „Niepodległa. Miejsce spotkań” odbyło się prawie 1000 wydarzeń w 6 lat! Koncerty, potańcówki, pokazy kina pod chmurką, prezentacje filmów w technologii VR, debaty historyczne i społeczne, dyskusje literackie czy warsztaty edukacyjno-kreatywne – to tylko niektóre z atrakcji, które były dostępne w pawilonie dla warszawiaków i turystów. Do współpracy przy ich organizacji zapraszaliśmy znanych artystów, którzy przybliżali polską muzykę tradycyjną, jazzową oraz utwory dwudziestolecia międzywojennego. Na scenie „Niepodległa. Miejsce spotkań” zagrali m.in.: Kapela ze Wsi Warszawa, Janusz Prusinowski Kompania,

Kapela Nicponie, Artur Dudkiewicz Trio, Gniewomir Tomczyk Project, Jan Emil Młynarski & Brass Federacja, Warszawskie Combo Taneczne oraz Lazy Swing Band. Na srebrnym ekranie w ogródku zaprezentowaliśmy odrestaurowane wersje przedwojennych filmów, pierwsze polskie kryminały oraz produkcje przybliżające realia II Wojny Światowej. Debaty, dyskusje i warsztaty prowadzili najlepsi w swojej dziedzinie specjaliści.

Pawilon stał się również miejscem świętowania ważnych rocznic polskiej historii: pierwszych częściowo wolnych wyborów do Sejmu i Senatu '89 w czerwcu, wybuchu Powstania Warszawskiego w sierpniu oraz listopadowego Narodowego Święta Niepodległości. „Niepodległa. Miejsce spotkań” to również konferencje prasowe i różnorakie spotkania dotyczące działalności Biura.

Sześćioletnia, szeroko zakrojona działalność pawilonu jednoznacznie potwierdza słuszność hasła „Niepodległa jest dla wszystkich”.

Potańcówka, fot. J. Barański/BN

Warsztaty dla dzieci, fot. T. Kaczor/BN

Joga na tarasie, fot. T. Kaczor/BN

Śpiewanki powstańcze z Ferajną z Hoovera, fot. T. Tołłoczko/BN

Potańcówka, fot. T. Kaczor/BN

Warsztaty kaligrafii, fot. J. Barański/BN

Gordonki – zajęcia muzyczne dla najmłodszych, fot. J. Barański/BN

Warsztaty rękodzieła, fot. T. Kaczor/BN

Koncert w ogródku, fot. T. Kaczor/BN

11

LISTOPADA –
NARODOWE
ŚWIĘTO

NIEPODLEGŁOŚCI

Koncert dla Niepodległej

„Koncert dla Niepodległej” to wyjątkowe widowisko Biura „Niepodległa”, które co roku 11 listopada było emitowane na antenach ogólnopolskich telewizji.

Pierwszy „Koncert dla Niepodległej” miał miejsce w 2017 roku. Każde z kolejnych widowisk miało swój temat przewodni, nawiązujący do najważniejszych rocznic i postaci, o których przypomniano w danym roku. Dobór popularnych artystów i specjalnego repertuaru wzbudzał zainteresowanie publiczności, zarówno tej obecnej na sali, jak i przed ekranami. Wszystkie widowiska po transmisji telewizyjnej zostały udostępnione na kanale YouTube „Niepodległa”, tak aby ich miłośnicy mogli wracać do nich w dowolnym momencie.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje koncert z 2018 roku zorganizowany na PGE Narodowym w Warszawie. Ponadgodzinne słowno-muzyczne widowisko zabrało widzów w muzyczną podróż przez najnowszą historię Polski. Koncert, transmitowany jednocześnie na antenach trzech największych polskich stacji telewizyjnych TVP, TVN i Polsatu oraz w Polskim Radiu, był spektakularnym wydarzeniem, które połączyło Polaków we wspólnym świętowaniu 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

W latach 2017-2023 zrealizowano siedem koncertów:

2018: Koncert dla Niepodległej

Repertuar koncertu na PGE Narodowym z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości ukazał przekrój utworów podnoszących na duchu i zagrzewających do walki naszych rodaków walczących o wolność w XIX i XX wieku. Czołowi polscy artyści w niezapomnianych aranżacjach występowali na tle widowiskowych animacji. Wydarzenie transmitowano jednocześnie na kanałach TVP, TVN i Polsatu oraz w Polskim Radiu.

Fot. D. Deras/BN

2017: „Powrócim pełni sławy”

W 99. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, znani polscy artyści na deskach Teatru Polskiego w Warszawie zaprezentowali legionowe pieśni patriotyczne we współczesnych aranżacjach. Widowisko muzyczne o Legionach Polskich i Józefie Piłsudskim nawiązywało również do 150. rocznicy urodzin Marszałka – Komendanta I Brygady Legionów Polskich.

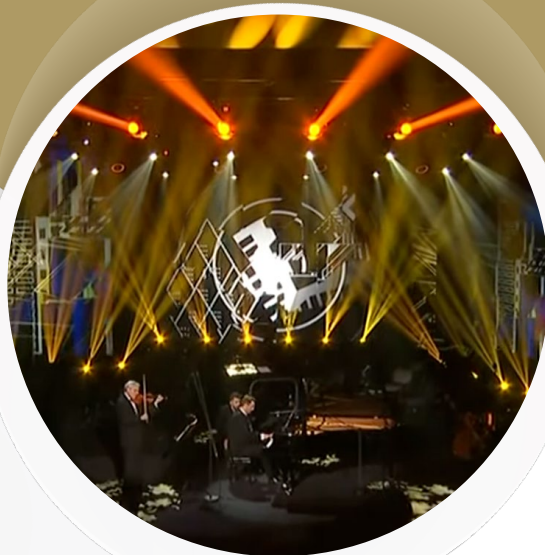
2019: „Słowa, które znaczą”

Koncert zorganizowany w NOSPR w Katowicach w stulecie Powstań Śląskich przypominał wybitne utwory polskiej muzyki klasycznej w aranżacjach współczesnych oraz współczesne utwory rozrywkowe w klasycznych aranżacjach symfonicznych. W ten sposób zinterpretowano uniwersalne słowa takie jak: dom, matka, przyszłość, wolność, życie, nadzieja, ojczyzna, miłość czy tradycja.

2020: Kulka / Paderewski / Kulka

Koncert transmitowany on-line z Teatru Polskiego w Warszawie nawiązywał do 160. rocznicy urodzin wybitnego artysty i męża stanu, Ignacego Jana Paderewskiego. Skrzypek klasyczny Konstanty Andrzej Kulka i jego córka Gaba Kulka – pianistka, kompozytorka i wokalistka – wykonali wraz z zaproszonymi muzykami najciekawsze utwory skomponowane przez Paderewskiego.

2021: Chopin / Norwid / Niemen

Koncert w 200-lecie urodzin Cypriana Kamila Norwida połączył w sobie dwa wieki historii polskiej muzyki. Zaproszeni do udziału artyści w Teatrze Narodowym z wrażliwością i talentem odczytywali wątki muzyczno-poetyckie obecne w twórczości trzech wybitnych artystów i opisywali je barwnym muzycznym językiem XXI wieku.

2022: „...oczy duszy mojej”

Zanurzając się w poezje Adama Mickiewicza w Roku Romantyzmu Polskiego, artyści połączyli wiersze z muzyką XXI wieku. Utwór „Romantyczność” stanowił oś narracyjną spajającą całość widowiska. Scenę Teatru Polskiego w Warszawie wypełniły utwory skomponowane z fragmentów wierszy Wieszczki inspirowane m.in. pełnymi magii ludowymi pieśniami z rodzinnych stron Poety.

Fot. T. Tołłoczko/BN

2023: „Matejko – obrazy polskiej duszy”

Widowisko poświęcone było patronowi 2023 roku. Obrazy mistrza malarstwa, Jana Matejki, zostały dynamicznie przetworzone i ożywione, tworząc niezapomnianą scenografię. Repertuar koncertu zbudowany został głównie z polskich rockowych piosenek, w których przejawia się idea wolności. Ze sceny Teatru Polskiego w Warszawie wybrzmiały m.in. takie utwory jak „Niepokonani” czy „Tak... Tak... to ja”.

Festiwal Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu

Festiwal Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu to sześć niezapomnianych edycji. Co roku Narodowe Święto Niepodległości celebrowaliśmy razem w sercu stolicy podczas licznych koncertów, parad, warsztatów tanecznych, spacerów historycznych oraz atrakcji dla dzieci. Wydarzenie na stałe zagościło na kulturalnej mapie Warszawy i cieszyło się sympatią i zainteresowaniem setek tysięcy uczestników. Pandemia Covid-19 wymusiła zmianę formuły, ale to nie przeszkodziło w odniesieniu frekwencyjnego sukcesu – wersję online Festiwalu w 2020 roku śledziło blisko 3 mln widzów.

Przemówienia Ojców Niepodległości, parady orkiestr dętych, brass bandów, rekonstruktorów, tancerzy, przejazdy zabytkowych samochodów i ustawione w nieoczywistych miejscach zespoły muzyczne przenosiły Trakt Krakowskiego Przedmieścia do czasów przedwojennej Warszawy. Dodatkowo co roku Festiwalowi towarzyszył stylizowany „Kurier Niepodległości”, którego egzemplarze rozdawali gazeciarze nawiązujący strojami do dawnych lat.

Festiwalowe sceny zlokalizowane były na trzech dziedzińcach. Namiot ustawiony na terenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wypełniali tancerze – profesjonalni i ci, którzy dopiero uczyli się kroków. Podskakując w rytm oberków, mazurków i mniej znanych tańców regionalnych, goście pozna-

wali bogactwo polskiej kultury ludowej. Ze sceny grały kapele i zespoły muzyki tradycyjnej.

Dziedziniec Uniwersytetu Warszawskiego stawał się sceną gwiazd muzyki. Tam artyści tworzyli niezapomniane show, a publika dopisywała niezależnie od pogody. Kolejne rocznice odzyskania przez Polskę niepodległości świętowali z nami artyści polskiej sceny w tym m.in.: L.U.C., Miuosh, Kamil Bednarek, Sara James, Dawid Kwiatkowski, Roxie Węgiel, Bovska, Ania Dąbrowska, Paweł Domagała, Ira, LemON, Enej i Zazule, Karaś i Rogucki, Baranowski, Grzegoż Hyży, Krzysztof Cugowski, O.S.T.R., Eldo, Golec uOrkiestra, Bitamina i Grubson.

Teren Akademii Sztuk Pięknych stanowił strefę dla dzieci. Artyści prezentowali spektakle i koncerty z repertuarem dobranym specjalnie dla kilkulatków. Wyzwania plastyczne i kreatywne warsztaty motywowały do wspólnego świętowania bez względu na wiek.

Do sukcesu Festiwalu przyczynili się liczni partnerzy wydarzenia: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Akademia Sztuk Pięknych, Uniwersytet Warszawski, Pałac Saski oraz wspierające nasze działania: Muzeum UW, Muzeum Historii Polski, Kino Kultura, Instytut Książki, Polskie Radio Dzieciom, Radio we Centrum Kultury Ludowej, Dowództwo Garnizonu Warszawa czy Hotel Bristol.

90%

uczestników zgadza się ze stwierdzeniem, że Święto Niepodległości to dla nich ważny dzień

Festiwal podobał się

96%
gości

91%

uczestników uważa, że Festiwal Niepodległa to wydarzenie skierowane do ludzi w każdym wieku

95%

uczestników uważa, że Festiwal to atrakcja odpowiednia do świętowania niepodległości

Festiwal Niepodległa
na Krakowskim Przedmieściu

L.U.C.
MIUOSH
KAMIL BEDNAREK
SARA JAMES
DAWID KWIATKOWSKI
ROXIE WĘGIEL
BOVSKA
ANIA DĄBROWSKA
PAWEŁ DOMAGAŁA
IRA
LEMON
ENEJ I ZAZULE
KARAŚ I ROGUCKI
BARANOVSKI
GRZEGOŻ HYŻY
KRZYSZTOF CUGOWSKI
O.S.T.R.
ELDO
GOLEC UORKIESTRA
BITAMINA I GRUBSON
I INNI

Zdjęcia z różnych edycji Festiwalu „Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu”,
Fot. na stronach 28, 29: T. Toftoczko/BN

Mazurek Dąbrowskiego na 7 kontynentach – Niepodległa do hymnu!

Przepis na akcję „Niepodległa do hymnu!” był prosty – 11 listopada, o godzinie 12:00 zebrać się z bliskimi i znajomymi i razem zaśpiewać cztery zwrotki Mazurka Dąbrowskiego. Wspólne świętowanie i promocja znajomości polskiego hymnu narodowego gromadziły co roku tysiące Polek i Polaków na całym świecie.

W ramach ogólnopolskich kampanii społecznych Biuro „Niepodległa” przygotowywało okolicznościowe spoty oraz gotowy plakat w wersji do druku dla lokalnych organizatorów akcji, z wolnym miejscem na wskazanie uczestnikom lokalizacji wspólnego świętowania. Materiały te ułatwiały pracę organizatorom, a widzowie telewizji, słuchacze radia, pasażerowie pociągów czy przechodnie zapraszani byli do włączenia się w obchody. „Niepodległa do hymnu!” wybrzmiewała na antenach stacji radiowych i największych kanałów telewizyjnych.

Setki lokalizacji i 7 kontynentów – zgłoszenia z Polski i świata zbierane były za pośrednictwem mapy zamieszczonej na stronie niepodlegla.gov.pl. Wystarczyło oznaczyć złotą pinezką miejsce, w którym miał zabrzmieć Mazurek Dąbrowskiego. W latach 2018-2023 śpiewali z nami uczestnicy lokalnych uroczystości na rynkach miast i miasteczek, jak i grupy w miejscach nieoczywistych: morsy podczas kąpeli w jeziorze Dywity, wędrowcy na szczycie Śnieżki czy Szrenicy, sportowcy i kibice na meczach siatkówki, turyści na plaży Copacabana w Rio de Janeiro, żołnierze w bazie Bagram w Afganistanie, uczniowie polskich szkół w USA, naukowcy w Polskiej Stacji Antarktycznej czy uczestnicy Biegu Niepodległości w Seulu.

Akcja okazała się frekwencyjnym sukcesem, jednak jej dokładny zasięg trudno zmierzyć. Po sześciu latach „Niepodległa do hymnu!” zapisała się na stałe jako element ogólnopolskich obchodów Narodowego Święta Niepodległości w mniejszych i większych miejscowościach, a wielu organizatorów automatycznie wpisuje do programu uroczystości wspólne śpiewanie w samo południe. Połączyć Polki i Polaków w wielką wspólnotę świętujących – to chyba największy sukces, jaki można było sobie wyobrazić.

„Niepodległa do hymnu!” na Placu Zamkowym w Warszawie w 2023 roku:

„Niepodległa do hymnu!” w „Niepodległa. Miejsce spotkań”

2

MAJA -

DZIEŃ FLAGI

RZECZYPOSPOLITEJ

POLSKIEJ

#MojaFlaga – wywieś flagę na Dzień Flagi!

Majówka skąpana jest w barwach bieli i czerwieni. 2 maja ustanowiono Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Z tej okazji, od 2018 roku, Biuro „Niepodległa” zapraszało Polki, Polaków oraz przyjaciół Polski w kraju i za granicą, do wyeksponowania flagi w ramach kampanii #mojaflaga.

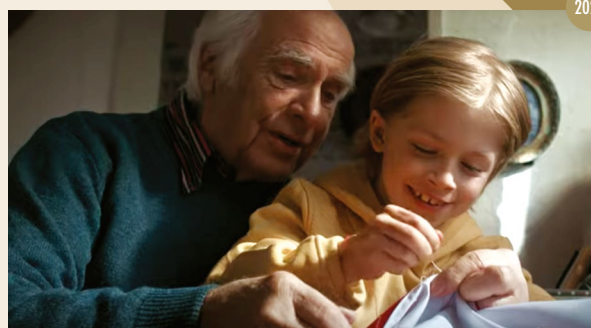
Aby wziąć udział w akcji i pokazać swój szacunek do symboli narodowych, wystarczyło wyeksponować biało-czerwoną i podzielić się jej zdjęciem w mediach społecznościowych z użyciem hashtaga #mojaflaga. Akcja w swej prostocie doskonale budowała wspólnotę i poczucie przynależności, niezależnie od szerokości geograficznej. Promocji towarzyszyły elementy edukacyjne – grafiki, rolki i plakaty pokazujące jak dbać o symbole narodowe.

Co roku oryginalne spoty promujące akcję generowały milionowe zasięgi. W akcję szczególnie angażowały się samorządy, placówki oświatowe, placówki dyplomatyczne, instytucje kultury, sportowcy i kluby sportowe. Dołączali do nich ludzie na całym świecie, którzy tego dnia są sercem z Polską. Co roku 2 maja portal Twitter odnotowywał #moja flaga na liście najbardziej popularnych hashtagów.

Hasło „Niepodległa – wywieś flagę” stało się nieodłączną częścią majówki!

2019

2020

2021

2022

2023

Kadry ze spotów akcji #mojaflaga

Niepodległa. Miejsce spotkań, fot. J. Barański

Fot. J. Barański, 2022

Flaga Polski na Warsaw Spire, kadr ze spotu promocyjnego

Materiał promocyjny

Operowy Piknik z Niepodległą – 02.05.2023 Łazienki Królewskie

W 2023 roku Biuro „Niepodległa” zaprosiło miłośników muzyki klasycznej na majówkowy piknik na świeżym powietrzu!

Piknik rodzinny z okazji Dnia Flagi połączono z koncertem polskich arii, pieśni operowych i operetkowych. Ze sceny wyrzmiwały utwory słynnych polskich kompozytorów i twórców operowych: Stanisława Moniuszki, Mieczysława Karłowicza, Fryderyka Chopina, Jana Galla, Stanisława Niewiadomskiego, Karola Kurpińskiego czy Karola Szymanowskiego. Pojawiły się także kompozycje zagranicznych mistrzów.

Dla dzieci przygotowane zostały warsztaty poświęcone muzyce klasycznej oraz strefa edukacji i animacji. Podczas wydarzenia animatorzy i artyści opowiadali o polskich symbolach narodowych poprzez łączące Polki i Polaków kulturę, tradycję i historię. Przy organizacji wydarzenia Biuro „Niepodległa” współpracowało z Polską Operą Królewską oraz Muzeum Łazienki Królewskie.

Warto także wspomnieć, że warsztaty, podczas których animatorzy przekazywali wiedzę o symbolach narodowych i promowali akcję #mojaflaga, gościły co roku w pawilonie kulturalnym „Niepodległa. Miejsce Spotkań” w Łazienkach Królewskich.

100.

ROCZNICA

BITWY

WARSZAWSKIEJ

Widowisko „1920. Wdzięczni bohaterom” na PGE Narodowym

„Niepodległa” ponownie na Stadionie Narodowym! Widowisko „1920. Wdzięczni bohaterom” to jedno z najważniejszych wydarzeń obchodów 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej. Na płycie PGE Narodowego, w wyjątkowym spektaklu historycznym wystąpili m.in.: Stanisława Celińska, Kasia Cerekwiczka, Piotr Cugowski i Stanisław Sojka, z muzyką i tekstami najwybitniejszych polskich poetów i twórców piosenek. Część scenografii stanowiły okopy, wśród których poruszali się rekonstruktorzy. Aktorzy w historycznych strojach i efekty pirotechniczne pozwalały widzom przeżyć spektakl niemal tak, jakby byli jego uczestnikami. Widowisko dopełniły wizualizacje, animacje komputerowe i archiwalia. Wydarzenie odbyło się 15 sierpnia 2020 roku i było transmitowane w telewizji.

Fot. J. Sokółowski/BN

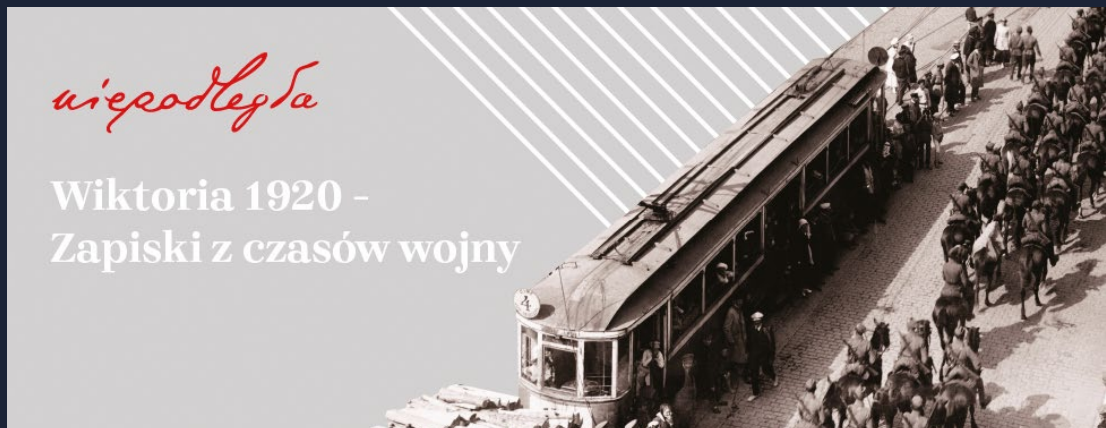
Film VR „Wiktoria 1920”

Blisko trzydziestominutowy VR „Wiktoria 1920” miał premierę w 2020 roku, w przededniu obchodów setnej rocznicy Bitwy Warszawskiej, w Muzeum Narodowym w Warszawie. Dzięki nowoczesnej technologii widzowie zostali przeniesieni w sam środek akcji i stali się jednym z głównych bohaterów filmu, prezentującym wydarzenia z frontu wojny polsko-bolszewickiej. Produkcję wypełniły spektakularne sceny – skok ze spadochronem, potyczki z bolszewikami czy szarża konna. Film wyreżyserował Tomasz Dobosz. W koprodukcję filmu (zarówno w jego wersji polskiej, jak i angielskiej) zaangażowało się Narodowe Centrum Kultury, a partnerem polskiej wersji był Narodowy Bank Polski. Od 2020 roku film znalazł się w repertuarze pokazów VR organizowanych przez Biuro i obejrzały go tysiące osób. Został również udostępniony na kanale YouTube „Niepodległej”.

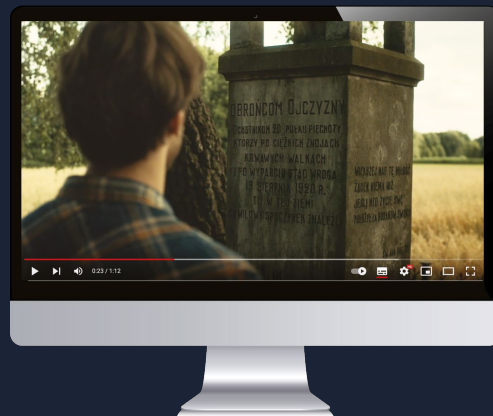
Cykl historyczny „Wiktoria 1920”

Co tydzień, przez niemal 8 miesięcy, na stronie niepodlegla.gov.pl pojawiał się nowy rozdział zapisków z przełomowego roku 1920. Projekt „Wiktoria 1920” to historia opowiedziana tydzień po tygodniu, piórem świadków wydarzeń sprzed stu lat. Cytowane relacje pochodziły ze starannie wyselekcjonowanych źródeł: listów, wspomnień, oficjalnych not, odezw i wycinków z prasy czy pamiętników odnalezionych w archiwach. Ich autorami byli ówcześni dowódcy, żołnierze, ale też robotnicy, urzędniczki, księża, artystki itp. Wspomnienia zostały uporządkowane chronologicznie i oprócz sytuacji na froncie, pokazywały też życie codzienne Polaków i Polek, problemy wojennej rzeczywistości, z jakimi się zmagano i zakres zaangażowania różnych grup zawodowych w obronę kraju. Całości dopełniły zdjęcia archiwalne, niektóre dotąd niepublikowane. Projekt zrealizowało Biuro „Niepodległa” we współpracy z Ośrodkiem KARTA, a partnerami medialnymi projektu były: „Rzeczpospolita”, „Polityka” oraz portale dzieje.pl i histmag.org. Do kampanii włączyły się polskie placówki dyplomatyczne.

Kampania #Wiktoria1920 – pokaz, że pamiętasz

Kampanie społeczne są nieodłącznym elementem obchodów najważniejszych rocznic. Akcja „#Wiktoria1920” miała na celu pogłębienie świadomości i poczucia dumy ze spektakularnego sukcesu militarnego, który był możliwy dzięki wysiłkowi całego społeczeństwa polskiego. Polki i Polaków zachęcano do poszukiwania rodzinnych pamiątek bądź lokalnych upamiętnień wydarzeń roku 1920 oraz publikowania informacji o nich w mediach społecznościowych z oznaczeniem #Wiktoria1920. Akcja, prowadzona za pośrednictwem mediów internetowych, największych polskich stacji telewizyjnych oraz kanałów komunikacji „Niepodległej” trwała do końca września 2020. W wyniku działań przypomniano np. historię pomnika Odrodzenia Polski w Wieliczce.

Multimedialny portal bitwa1920.gov.pl

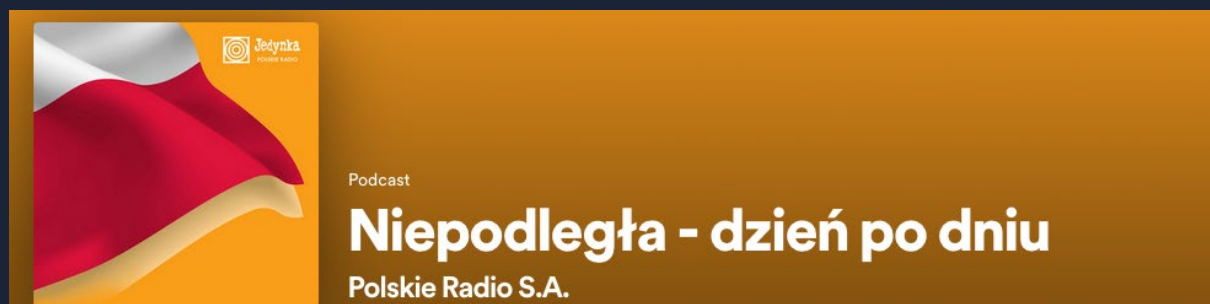
Portal bitwa1920.gov.pl powstał dzięki współpracy Biura „Niepodległa” i Polskiego Radia z okazji 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej. Ukazywał realia pierwszych dekad XX wieku, przyczyny wojny, najważniejsze postaci i decyzje podejmowane na froncie. Opisane były też skutki wygranej bitwy, które mimo upływu 100 lat, odczuwalne są po dziś dzień. Multimedia i infografiki zostały wzbogacone ponad 30 unikatowymi nagraniami, z których część pochodzi z Archiwum Polskiego Radia i Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Serwis udostępniono w siedmiu wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej, francuskiej, rosyjskiej, ukraińskiej i węgierskiej. W 2021 roku portal został wyróżniony statuetką Mobile Trends Awards 2020 w kategorii Strona Mobilna/RWD – Kultura i Edukacja.

Nagroda Mobile Trends Awards, 2020

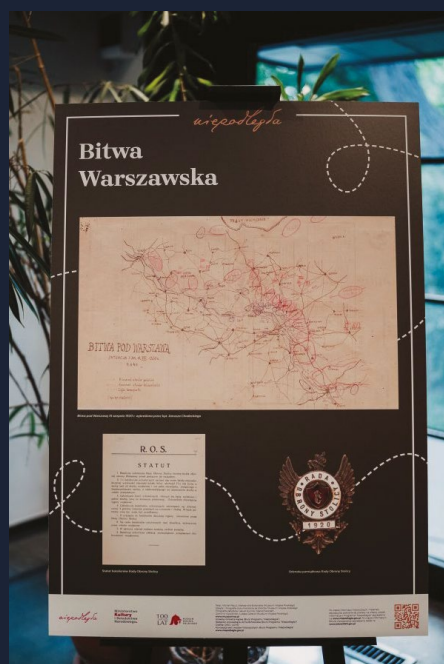
Cykl odcinków audycji „Niepodległa dzień po dniu” pod hasłem kroniki wojny polsko-bolszewickiej w Polskim Radiu

Rok 2020, czwartek, godzina 8.32. Od maja do sierpnia na antenie radiowej Jedynki w ramach audycji „Niepodległa – dzień po dniu”, premierę miały kolejne odcinki poświęcone wydarzeniom wojny polsko-bolszewickiej. Cotygodniowy cykl ukazywał w formie kroniki, co w danym czasie wojny polsko-bolszewickiej działo się w sprawie Polski i na ziemiach polskich. Zawierał wypowiedzi historyków, teksty i efekty dźwiękowe. Słuchacze w bardzo przystępnej formie mieli okazję poznać kalendarium wydarzeń sprzed stu lat.

Wystawa planszowa „Bitwa Warszawska. Stulecie zwycięstwa”

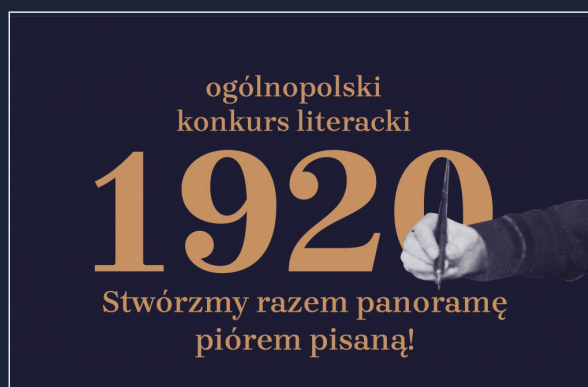
Biuro „Niepodległa” we współpracy z Muzeum Wojska Polskiego przygotowało bezpłatną wystawę poświęconą tematyce wojny polsko-bolszewickiej: „Bitwa Warszawska. Stulecie zwycięstwa”. Złożona z 20 plansz została udostępniona w wersji do pobrania. Lokalne samorządy, szkoły i instytucje kultury mogły wykorzystać ją zgodnie ze swoimi potrzebami czy dostępnymi ekspozytorami. Dzięki temu w 100. rocznicę Bitwy Warszawskiej eksponowano ją m.in. na rynkach w Toruniu, Koźminie Wielkopolskim czy Grudziądzu, na Placu Wolności w Kościanie, w Galerii Ratuszowej Muzeum Historycznego w Lubinie, w Muzeum Ziemi Kępińskiej, w Galerii Dworcowej w Lesznie, na chórze w kościele pw. św. Stanisława Kostki w Mrokowie, w Regionalnym Centrum Kulturalno-Bibliotecznym w Brzesku, na ogrodzeniu Powiatowego Centrum Edukacji Kulturalnej w Ropczycach, w sali wiejskiej w Rozdrażewie, Bursie Regionalnej w Ostrołęce, w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Bielsku-Białej, w Bibliotece Publicznej w Abramowie, w Bibliotece – Centrum Kultury w Szczuczynie, w Krasnobrodzkim Domu Kultury, w Miejskim Ośrodku Kultury w Gnieźnie czy przed budynkiem Urzędu Miejskiego w Gołdapi.

Fot. T. Tołłoczko/BN

Konkurs literacki „1920” – literacka panorama roku 1920

W lipcu 2020 wystartował Konkurs literacki „1920”. Jego celem było stworzenie literackiej panoramy roku 1920 pokazującej przekrój różnorodnych podejmowanych działań. Na sukces w wojnie złożyły się wysiłki całego społeczeństwa: ochotników, którzy masowo zaciągali się do wojska; radiowywiadu, który złamał radzieckie szyfry; kobiet, które jako sanitariuszki oraz wywiadowczynie działały w okolicach frontu; piekarzy zaopatrujących tysiące żołnierzy i wielu innych. Dla uczestników, wspólnie z portalem Maszyna do Pisania – partnerem merytorycznym konkursu – przygotowano trzy wykłady online przybliżające tajniki warsztatu pisarskiego. Organizację konkursu wspierała Fundacja KGHM Polska Miedź. Opowiadania, które zostały nagrodzone, wraz z tekstami napisanymi przez znanych polskich autorów, zawarto w antologii „1920. Nadzieja nie umiera nigdy”. Książka trafiła na półki w marcu 2021 roku, w setną rocznicę podpisania traktatu ryskiego oficjalnie kończącego wojnę polsko-bolszewicką.

Koalicje dla Niepodległej – #Wiktoria1920

Program Dotacyjny „Koalicje dla Niepodległej” w 2020 roku miał wyjątkową, tematyczną odsłonę. W ramach programu dotacyjnego skierowanego do samorządowych instytucji kultury i organizacji pozarządowych wspierano działania o charakterze lokalnym i regionalnym upowszechniające wiedzę o Bitwie Warszawskiej i jej znaczeniu dla odbudowy polskiej państwowości. Realizowano projekty o charakterze animacyjnym, nawiązującym do pamięci regionalnej i włączającym społeczność lokalną w obchody. Dofinansowano 157 projektów z całej Polski.

Obchody 100-lecia Bitwy Warszawskiej Samorządowego Centrum Kultury w Mielcu w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej”, fot. dzięki uprzejmości organizatorów

Bitwa Warszawska 2.0 – projekt hip-hopowy

Biuro „Niepodległa” i Fundacja Raban przygotowały hip-hopową inicjatywę Bitwa Warszawska 2.0, poświęconą setnej rocznicy Cudu nad Wisłą, a w jej ramach powstały trzy premierowe teledyski. Każdy z wykonawców - JWP/BC, Kuba Knap, Zipera – w charakterystycznym dla siebie stylu, podjął próbę twórczej interpretacji wydarzeń związanych z Bitwą Warszawską w odniesieniu do dzisiejszej rzeczywistości. Producentem wszystkich trzech utworów był muzyk hip-hopowy Magiera. Tak powstały utwory: „100”, „Dużo małych cudów” i „19:20”.

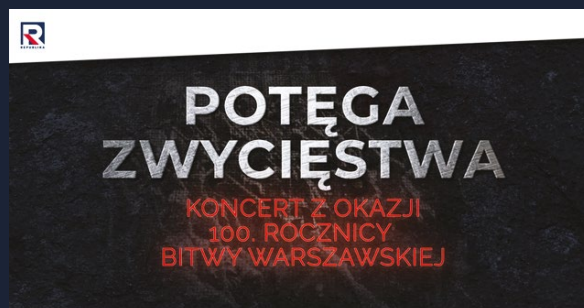
Film dokumentalny „Wojna Światów”

„Wojna Światów” to 80-minutowa podróż w czasie. Epicka opowieść, oparta na zrekonstruowanych i pokolorowanych materiałach archiwalnych, toczyła się głosami uczestników i świadków wydarzeń 1920 roku. Wojnę ukazano nie tylko w wymiarze wojskowym, ale również w wymiarze ideologicznym – jako konflikt II Rzeczypospolitej, budowanej na demokratycznych fundamentach z Rosją bolszewicką i systemem totalitarnym zmierzającym do zburzenia tzw. „starego świata”. Biuro „Niepodległa” zaangażowało się w organizację premiery w Teatrze Polskim w Warszawie.

Koncert „Potęga zwycięstwa”

Najpopularniejsze pieśni patriotyczne, w aranżacjach przygotowanych pod kierownictwem muzycznym Bartosza Smorągiewicza, zabrzmiały w studio Telewizji Republika z okazji 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej. Koncert, którego koproducentem było Biuro „Niepodległa”, odbył się 15 sierpnia 2020 roku. Zaproszenie do udziału w widowisku muzyczno-filmowym „Potęga zwycięstwa” przyjęli wokaliści: Reni Jusis, Kasia Dereń, Aurelia Luśnia, Izabela Buchowska oraz Krzysztof Kiljański.

Balonowy Cud nad Wisłą

Kilkadziesiąt balonów na ogrzane powietrze w dniach 14-16 sierpnia 2020 wykonało przeloty nad stolicą. Balony startowały z ogrodu Zamku Królewskiego, terenu obok Stadionu Narodowego, Kampusu SGGW, Agrykoli, Toru Służewiec, Parku Szczeńliwickiego, Wilanowa, Pól Mokotowskich, kompleksu Centrum Olimpijskie i otwartych działek na terenie Pragi-Północ i Białoleki. Wydarzenie upamiętniało działalność wojskowych oddziałów balonowych, które brały udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Organizację imprezy „Balonowy Cud nad Wisłą” wsparło Biuro „Niepodległa”. Przeloty można było śledzić w social mediach.

Fot. dzięki uprzejmości Fundacji „Balonowy Cud nad Wisłą”

Pomnik „Przed Bitwą Warszawską – Skierniewice 1920-2020”

Przed dworcem kolejowym w Skierniewicach, w setną rocznicę polskiego zwycięstwa, powstał pomnik „Przed Bitwą Warszawską – Skierniewice 1920-2020”. Upamiętnił współpracę Polski z innymi narodami w okresie wojny polsko-bolszewickiej. Przedstawione na nim postacie Józefa Piłsudskiego, premiera Węgier Pála Telekiego, naczelnego atamana wojsk ukraińskich i prezydenta Ukrainy w latach 1919-1921 Symona Petlury oraz Charlesa de Gaulle’a, uosabiają narody Europy, które solidarnie pomogły Polsce walczącej z bolszewicką Rosją.

Pomnik „Przed Bitwą Warszawską – Skierniewice 1920-2020” – kwiaty złożone z okazji 101. rocznicy Bitwy Warszawskiej, fot. J. Barańczuk/BN

Pomnik „Bitwa Warszawska 1920” w Warszawie

Biuro „Niepodległa”, przy finansowaniu z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prowadzi prace formalne i budowlane związane z budową pomnika „Bitwa Warszawska 1920”. Ideą przewodnią monumentu jest ukazanie jak czyn narodu polskiego doprowadził do odwrócenia biegu historii wojny. Symbolem tego ma być 36-metrowy obelisk, zaprojektowany na podobieństwo gnomonu wielkiego zegara słonecznego, ulokowany nad okręgiem fontanny przypominają-

cym jego tarczę. Forma założenia pomnikowego ma na celu zaprezentowanie zwycięstwa Polski w 1920 roku jako momentu zwrotnego w dziejach świata. Obeliskowi z podświetlonym w nocy napisem „1920” będą towarzyszyć dwie stele i elementy edukacyjne. Lokalizację pomnika przewidziano w Warszawie w zachodniej części placu na Rozdrożu, na osi Alei Wyzwolenia, przebiegającej wzdłuż historycznej Osi Stanisławowskiej.

**NIEPODLEGŁA
I WYBRANE
ROCZNICE
Z NAJNOWSZEJ
HISTORII POLSKI**

100. rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego

W grudniu 1918 roku polscy mieszkańcy Prowincji Poznańskiej powstali zbrojnie, domagając się włączenia swoich ziem do niepodległej Polski umacniającej w tym czasie swoją państwowość. Powstanie Wielkopolskie zakończyło się sukcesem.

W 2018 roku Biuro „Niepodległa” nawiązało współpracę z Wielkopolskim Muzeum Niepodległości. W ramach programu dotacyjnego dofinansowanie ze środków Programu Wieloletniego „Niepodległa” otrzymały 23 projekty wielkopolskich stowarzyszeń i instytucji kultury. Odbyły się rekonstrukcje historyczne, koncerty, konkursy, pokazy filmów i występy teatralne, otwarto wystawy i wydano publikacje popularyzujące lokalną historię.

Kulminacja obchodów przypadła na dni: 26 grudnia 2018, gdy zrekonstruowano przyjazd Ignacego Paderewskiego do Poznania, 27 grudnia 2018, gdy przemówił on ponownie do zgromadzonych tłumów i 28 grudnia 2018, gdy na Starym Rynku odbył się koncert „Wielkopolanie śpiewają Niepodległej – w chwilach próby zwycięstwo” połączony ze wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych.

Polski Sejm Dzielnicowy 2018. Pochód Polski ulicami Poznania. Zdjęcia dzięki uprzejmości organizatora, program dotacyjny Biura Programu „Niepodległa” i Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości, beneficjent: Fundacja Zakłady Kórnickie

Kadry ze spotów

40. rocznica pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski

W czerwcu 2019 roku świętowaliśmy 40. rocznicę pierwszej pielgrzymki Papieża Polaka do ojczyzny. W dniach 2-10 czerwca 1979 Jan Paweł II odwiedził: Warszawę, Gniezno, Częstochowę, Kraków, Kalwarię Zebrzydowską, Wadowice, Oświęcim i Nowy Targ. W tych miastach Biuro „Niepodległa” zorganizowało serię wystaw „Polski Album Rodzinny – Wielka Pielgrzymka” z archiwalnych zdjęć ze zbiorów PAP i cykl koncertów „Fortepiany Wolności”, na których zabrzmiały utwory dedykowane miastom, kompozycje stworzone ku czci Jana Pawła II i melodie, które papież cenił.

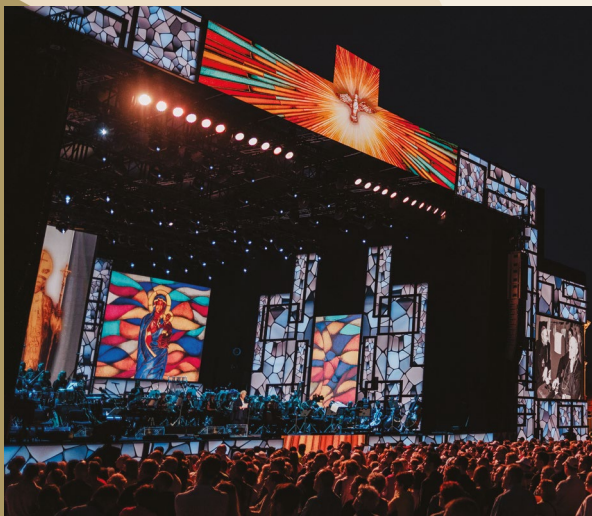
Najbardziej wzruszającym wydarzeniem obchodów był koncert „Wysłuchiwać się w Papieża” zorganizowany na placu Piłsudskiego w Warszawie. Podczas multimedialnego widowiska polscy artyści zaśpiewali utwory bliskie sercom Polaków: pieśni ludowe, religijne, niosące świadectwo i będące muzyczną interpretacją poezji. Wydarzenie zgromadziło 10 tysięcy uczestników i blisko 2,6 mln widzów przed telewizorami. Oprócz transmisji koncertu na wielu antenach telewizyjnych i radiowych, Telewizja Polska wyemitowała także specjalnie przygotowany film dokumentalny „Uwierzyliśmy w siebie. Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny”, w którym wypowiedzi osób pamiętających dni z początku czerwca 1979 roku uzupełniły specjalnie dobrane materiały archiwalne.

Wystawa „Polski Album Rodzinny – Wielka Pielgrzymka” w Nowym Targu

„Fortepiany Wolności” w Wadowicach, fot. W. Bryndel

Koncert „Wysłuchiwać się w Papieża”, fot. D. Deras/BN

30. rocznica pierwszych częściowo wolnych wyborów

Po 30 latach od pierwszych częściowo wolnych wyborów całą Polskę objęła szczególna akcja plakatowa – w prasie, przestrzeniach miejskich i w internecie można było zobaczyć ponownie „Rewolwerowca” zapraszającego na wybory w czerwcu 1989 roku.

W rocznicę 4 czerwca 2019 roku zorganizowano uroczysty koncert symfoniczny muzyki klasycznej w Teatrze Wielkim w Warszawie. W repertuarze znalazły się wybitne kompozycje rodzimych muzyków: Moniuszki, Chopina, Lutosławskiego czy Góreckiego.

Tego samego dnia podczas koncertu plenerowego „Pieśni o Wolnej Polsce – Gintrowski i Kaczmarek na UW” wykonane zostały najważniejsze pieśni bardów „Solidarności” – Przemysława Gintrowskiego i Jacka Kaczmarek z czasów walki z komunizmem. Wydarzenie na dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego na stałe wpisano się w kalendarz obchodów rocznicy 4 czerwca. Biuro organizowało kolejne edycje wydarzenia pod tytułem „Wolność – kocham i rozumiem” zapraszając do wspólnego świętowania tych historycznych wyborów.

Koncert w Teatrze Wielkim, fot. J. Sokołowski/BN

Koncert „Pieśni o Wolnej Polsce – Gintrowski i Kaczmarek na UW”, fot. J. Sokołowski/BN

100-lecie Policji

W 2019 roku, w stulecie Polskiej Policji, Biuro „Niepodległa” zorganizowało konkurs literacki „Stulecie polskiego kryminału”, w którym uczestnicy mieli za zadanie napisać opowiadanie w jednej z trzech kategorii: kryminał sto lat temu, kryminał współczesny lub kryminał za sto lat.

W ramach konkursu zorganizowano warsztaty dla uczestników: literackie o tajnikach pisania, o daktyloskopii, z profilowania kryminalnego i z rekonstrukcji miejsca zdarzenia. Partnerami inicjatywy byli wydawnictwo Czwarta Strona, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Szkoła Policji w Pile, Portal Kryminalny, Festiwal Kryminału Granda w Poznaniu i portal Maszyna do Pisania, a w jury zasiadli najlepsi polscy autorzy kryminałów, jak Wojciech Chmielarz czy Robert Małecki. Uczestnicy zgłosili blisko 400 prac. Efektem konkursu była antologia wydana wspólnie z wydawnictwem Czwarta Strona.

Warsztaty „Rekonstrukcja miejsca zdarzenia”, spotkanie w ramach konkursu: „Stulecie polskiego kryminału”, fot. A. Bińkowska/BN

100. rocznica symbolicznych Zaślubin Polski z morzem

Zimą 1920 roku gen. Józef Haller rozpoczął przejmowanie ziem pomorskich w granice II RP. Pierwszym miastem był Golub-Dobrzyń, dlatego Biuro „Niepodległa” było obecne podczas odbywających się tam obchodów. Potem przyszedł czas na świętowanie w Toruniu, gdzie stworzono m.in. Strefę Wirtualnego Teatru Historii, w której uczestnicy mieli okazję obejrzeć filmy, wyprodukowane w technologii VR 3D 360 stopni, „MS Piłsudski” i „Kartka z Powstania”.

We współpracy z Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni oraz Miastem Toruniem Biuro „Niepodległa” stworzyło wystawę do pobrania „Polska morska Niepodległa” przedstawiającą wybrane morskie tematy obecne w II RP. Jej ekspozycje przygotowały np. GCKiP w Kobylnicy, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu czy Muzeum Regionalne w Pleszewie.

Produkcje VR zagościły także w Pucku, miejscu głównych obchodów 100. rocznicy Zaślubin Polski z morzem, 10 lutego 2020. To właśnie tam, sto lat wcześniej, w deszczowy dzień, tłum Polaków świętował powrót Rzeczypospolitej nad Bałtyk. Obchody odbyły się szerokim echem m.in. dzięki całodziennej audycji w Polskim Radiu, której wysłuchały trzy miliony osób. Wszystkim wydarzeniom uświetniającym tę wyjątkową rocznicę, w które włączyło się Biuro „Niepodległa”, towarzyszyła kampania społeczno-informacyjna „Polska morska niepodległa” prowadzona w mediach tradycyjnych, społecznościowych i na nośnikach outdoorowych z charakterystyczną melodią Bovskiej „Będę, będę przy tobie”. Zwieńczeniem obchodów był uroczysty koncert w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie, którego transmisja radiowa zebrała pół miliona słuchaczy.

Obchody stulecia zaślubin Polski z morzem w Pucku, fot. A. Bińkowska/BN

Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa”, fot. A. Bińkowska/BN

Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa”, fot. A. Bińkowska/BN

Uroczysty koncert w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie, fot. A. Bińkowska/BN

100. rocznica urodzin Jana Pawła II

Kiedy 18 maja 1920 roku w Wadowicach urodził się Karol Wojtyła, nikt nie zdawał sobie sprawy jak wielką rolę odegra w historii Polski i Kościoła. Sto lat później, rocznica urodzin Świętego Jana Pawła II, była ważnym wydarzeniem w kalendarzu wielu jego rodaków. Biuro „Niepodległa” w 100. rocznicę zorganizowało wyjątkowy koncert „Santo Subito – Prorok naszych czasów”, transmitowany na antenach radiowych i telewizyjnych. Kilka dni później wyemitowany został również film dokumentalny „Świat według Jana Pawła II” i stworzona specjalnie na tę okazję piosenka z teledyskiem „Poczekam na Ciebie tu”.

Wraz z dziennikiem „Rzeczpospolita”, Biuro „Niepodległa” zrealizowało podcast „Wydarzyło się 100 lat temu”, a także zostało partnerem konkursu Polskiej Organizacji Turystycznej „Wędrówki z Janem Pawłem”. Kampania prowadzona w mediach społecznościowych miała setki tysięcy zasięgu, jednak to liczba dwóch milionów trzystu tysięcy widzów robi największe wrażenie – taką oglądalność miał świąteczny koncert wieńczący obchody „Kolędowanie z Janem Pawłem II”, którego aranżacja korzystała z zapisów dźwiękowych kolęd śpiewanych przez Papieża podczas Wigilii w Watykanie.

Koncert „Santo Subito – Prorok naszych czasów”, fot. T. Tołłoczko/BN

Comunicadoras Eucarísticas, Golec uOrkiestra – „Gdyby wiara twa”, kadr z transmisji koncertu

100. rocznica III Powstania Śląskiego

„Moja ziemia wysniona” to tytuł koncertu, który odbył się w Amfiteatrze Tysiąclecia w Opolu z okazji 100. rocznicy III Powstania Śląskiego. Był punktem kulminacyjnym obchodów organizowanych przez „Niepodległa” i Instytut Śląski. Biuro włączyło się we współpracę z wieloma instytucjami chcącymi upamiętnić odzyskanie ziem śląskich przez Polskę – odbyły się konferencje naukowe, koncerty, rekonstrukcje i oficjalne uroczystości. W 30 miejscowościach w całym kraju prezentowana była wielkoformatowa animacja komputerowa (mapping), która opowiadała historię Powstań, w tym na fasadzie Dowództwa Garnizonu Wojskowego w Warszawie, we Wrocławiu i na Górze Świętej Anny.

Biuro „Niepodległa” prowadziło także rozbudowaną, ogólnopolską kampanię „Śląsk - wspólna sprawa” w przestrzeni publicznej, w mediach tradycyjnych i w mediach społecznościowych. Miała ona na celu promowanie historii zrywu niepodległościowego Polaków na Śląsku i ważnych dla Powstania postaci: Wojciecha Korfantego i Józefy Bramowskiej. Ponad 200 publikacji z hasłem kampanii w mediach dotarło do 7,5 mln odbiorców!

Mapping na fasadzie DGW w Warszawie, kadr z transmisji

Koncert „Moja ziemia wysniona”, kadr z transmisji

Lokomotywa w okolicznościowej okleinie, fot. dzięki uprzejmości organizatora

100-lecie odznaczenia Płocka Krzyżem Walecznych

Czyny męstwa i odwagi wykazane w obronie Płocka w sierpniu 1920 roku zostały niecały rok później uhonorowane Krzyżem Walecznych, nadanym całemu miastu, przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego. Odznaczenie Płocka należy do wyjątkowych, ponieważ w II Rzeczypospolitej order przyznano tylko 2 miastom. By upamiętnić to wydarzenie, w jego setną rocznicę, Biuro „Niepodległa” z Miastem Płock, Płockim Ośrodkiem Kultury i Sztuki im. Themersonów i Samorządem Województwa Mazowieckiego, stworzyło niezwykle pokazy multimedialne (mapping), które wyświetlane były na budynku płockiego Ratusza. Widowisko pozwalało przenieść się do Płocka sprzed wieku i poznać bohaterów tamtych wydarzeń. Całości dopełniła doskonale dobrana muzyka.

W ramach obchodów odbyła się również debata „Miasto a wojna. Płock, Białystok i Lwów w kontekście wojny

polsko-bolszewickiej”. Prelegenci spojrzeli na rzeczywistość wojenną przez pryzmat życia codziennego, postaw mieszkańców, sylwetek lokalnych bohaterów i bohaterek oraz decyzji władz lokalnych w obliczu konieczności obrony miasta i własnego dobytku przed najeźdźcą.

Fot. dzięki uprzejmości organizatora

Beatyfikacja kardynała Stefana Wyszyńskiego i matki Elżbiety Róży Czackiej

12 września 2021 roku w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie do godności błogosławionych wyniesiono kardynała Stefana Wyszyńskiego i matkę Elżbietę Różę Czacką. Biuro „Niepodległa” włączyło się w program kulturalny towarzyszący uroczystości. Na terenach parafii w całej Polsce były ustawione telebimy, za których pośrednictwem wierni mieli okazję do wspólnego uczestnictwa w mszy beatyfikacyjnej.

W przeddzień beatyfikacji w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie odbył się uroczysty koncert pt. „Soli Deo”. Wyjątkowym elementem koncertu była prapremiera arii do słów kardynała Stefana Wyszyńskiego pt. „Polska jest Jednością”, która została skomponowana specjalnie na tę okazję przez Pawła Sydora. Muzyce towarzyszyły projekcje multimedialne w formie ruchomych obrazów, przygotowane z wykorzystaniem zdjęć z archiwum Instytutu Prymasowskiego Stefana Kardynała Wyszyńskiego.

Biuro „Niepodległa” wsparło także inne inicjatywy kulturalne, stając się koproducentem filmu „Wyszyński – zemsta czy przebaczenie” przybliżającego mało znane losy kardynała podczas Powstania Warszawskiego i włączając się w publikację beletryzowanej opowieści o życiu kardynała Stefana Wyszyńskiego pt. „Ojciec wolnych ludzi” autorstwa Pawła Zuchniewicza.

Koncert „Soli Deo”, fot. J. Barański/BN

40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

Pacyfikacja Kopalni „Wujek” i wprowadzenie stanu wojennego miały niebagatelny wpływ na ówczesne społeczeństwo i kierunek zmian zachodzących w kolejnych latach. Hołd górnikom, ofiarom tragicznej pacyfikacji oraz ich rodzinom oddał wybitny tenor Andrea Bocelli podczas koncertu w siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach. Wydarzenie rozpoczęło uroczyste obchody pod hasłem „Łącz nas wolność”.

„My z Wujka” to 10-odcinkowy radiowy cykl dokumentalny, który powstał we współpracy Biura „Niepodległa” z Polskim Radiem Katowice. Przybliżył sylwetki 9 górników poległych w pacyfikacji KWK „Wujek” oraz

relacjonował godzinę po godzinie tragiczne wydarzenia 16 grudnia 1981. Uruchomiona została również specjalna platforma multimedialna ze zdjęciami i archiwalia. Całość uzupełniło 10 krótkich filmów odnoszących się do wydarzeń sprzed 40 lat.

Ta okrągła rocznica zapoczątkowała również coroczne koncerty okolicznościowe w Teatrze Palladium. Prezentowane od 2021 roku utwory o charakterze patriotycznym upamiętniały dramatyczne wydarzenia – nocne aresztowania, strach, ofiarność, determinację i opór, a także wspominały reakcje, które towarzyszyły Polakom w dniu 13 grudnia 1981 r.

100. rocznica włączenia ziem Górnego Śląska do Polski

20 czerwca 1922 r. wojska polskie wkroczyły do Katowic, 16 lipca 1922 r. zaś podpisany został Akt Włączenia Ziem Śląskich do Rzeczypospolitej Polskiej. Druga edycja kampanii społecznej #ŚląskWspólnaSprawa przygotowana przez Biuro „Niepodległa” przypomniła, jak ważne dla Polski było odzyskanie ziem śląskich i jak wiele wysiłku włożono w ten proces w latach 1919-1922. Spoty promujące były wyświetlane w przestrzeni publicznej i w wagonach PKP Intercity.

W ramach obchodów Biuro przygotowało koncert plenerowy „Pokolenie '22” w Parku Śląskim w Chorzowie. Dla Śląska zagrali reprezentujący trzy pokolenia artyści i twórcy o śląskich korzeniach, m.in.: Stanisław Soyka, Renata Przemyk, Abradab, Sebastian Riedel czy Baasch.

We współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Mszanie zrealizowano również wyjątkową instalację artystyczną pt.: „Brama Wolności”, a także film historyczny, gazetę jubileuszową, przemarsz i inscenizacje historyczne. Atrakcji nie zabrakło również w mniejszych miejscowościach – pokazy filmów VR odbyły się w 7 śląskich gminach, m.in. w Kamienicy Polskiej, Godowie czy Lipowej.

We współpracy z Instytutem Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfa powstała również wystawa #ŚląskWspólnaSprawa, która została udostępniona bezpłatnie w plikach cyfrowych dla instytucji, samorządów i szkół. Ekspozycja była w Warszawie przy Placu na Rozdrożu, a nieopodal, w pawilonie „Niepodległa. Miejsce spotkań” w Łazienkach Królewskich, świętowano cały Tydzień Śląski.

Wystawa „#ŚląskWspólnaSprawa” w Warszawie przy Placu na Rozdrożu, fot. A. Monkiewicz/BN

„Witaj Polsko” w Wodzisławiu Śląskim, fot. dzięki uprzejmości GOKiR Mszana

Koncert „Pokolenie '22” w Parku Śląskim w Chorzowie, fot. A. Bińkowska/BN

Rok Romantyzmu Polskiego

To właśnie w romantyzmie zrodziła się fundamentalna dla naszego narodu idea niepodległościowa, realizowana we wszystkich działaniach zmierzających do odzyskania i umocnienia suwerennej ojczyzny w 1918 roku oraz obecna we wszelkiej późniejszej walce o wolną Polskę. W związku z ustanowieniem przez Sejm RP roku 2022 Rokiem Romantyzmu Polskiego Biuro „Niepodległa”. przygotowało specjalny portal – romantyzm2022.pl. Strona gromadziła inicjatywy realizowane w ramach Roku Romantyzmu Polskiego. Powstało również okolicznościowe logo, z którego korzystać mogli wszyscy organizatorzy wydarzeń związanych z obchodami. Znak inspirowany dynamiką liternictwa epoki romantyzmu, nawiązywał do ozdobnych krojów pisma używanych na kartach tytułowych ówczesnych książek.

W telewizji miał premierę specjalnie przygotowany Film „Żywioł” - koprodukcja TVP2 i Biura „Niepodległa” to opowieść o wspólnotach ukształtowanych przez język – Polakach, Litwinach i Ukraińcach, którzy przez cały XIX wiek pozostawali narodami bez suwerennych organizmów państwowych.

Wyjątkowy charakter obchodów Roku Romantyzmu Polskiego podkreślił „Koncert dla Niepodległej” w przeddzień Narodowego Święta Niepodległości pt.: „...oczy duszy mojej”. Słynna ballada „Romantyczność” Adama Mickiewicza prowadziła publiczność przez całe widowisko, które było hołdem dla twórczości tego wybitnego polskiego poety.

20
22 | Rok
Romantyzmu
Polskiego

160. rocznica Powstania Styczniowego

Powstanie Styczniowe – zryw, który trwał ponad dwa lata i w którym wzięło udział ponad 200 tys. ludzi czynnie walczących o wolność. Polacy, Litwini, Białorusini i Ukraińcy postanowili sprzeciwić się rosyjskiemu imperium. W 160. rocznicę wybuchu Powstania, w obecności Prezydenta RP i Prezydenta Litwy, przed Bramą Straceń Cytadeli Warszawskiej został oddany hołd bohaterom tamtych wydarzeń.

Chcąc zaangażować w obchody społeczności lokalne, Biuro „Niepodległa” otworzyło Program Dotacyjny „Powstanie Styczniowe 1863-1864”. Na całe Powstanie złożyło się ponad 1200 bitew i potyczek, które do dziś są upamiętniane w mniejszych i większych miejscowościach. Stąd program dotacyjny, który miał na celu wsparcie działań o charakterze historycznym, kulturowym, artystycznym oraz edukacyjnym przyczyniających się do celebrowania 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego, ze szczególnym uwzględnieniem pamięci i tradycji regionalnej, lokalnej i rodzinnej wpisanej w historię narodową. W ramach programu zrealizowane zostały takie wydarzenia jak rekonstrukcja potyczki pod Wróblewem czy upamiętnienie pułkownika Walentego Lewandowskiego w formie widowiska o tytule „Bój o Łaskarzew”.

I tym razem nie mogło zabraknąć wyjątkowego widowiska. Spektakl „1863 – Ku Wolności” połączył utwory muzyczne z epoki z animacjami i filmami historycznymi, przedstawił historię Powstania Styczniowego i przybliżył najważniejsze wydarzenia oraz postacie

zaangażowane w ten najdłużej trwający zryw narodowy. Przypomniane zostały między innymi utwory Marii Konopnickiej, Adama Asnyka, Brunona Białowskiego, Cypriana Kamila Norwida oraz pieśni powstańcze. Obchody 160. rocznicy Powstania Styczniowego kontynuowano w 2024 roku.

Multimedialne lekcje historyczne, projekt „Szlakiem Powstania Styczniowego na Ziemi Piaseczyńskiej”, beneficjent: Biblioteka Publiczna w Piasecznie, Program Dotacyjny „Powstanie Styczniowe 1863-1864”, fot. dzięki uprzejmości organizatora

Widowisko „1863 – Ku Wolności”, fot. T. Tołłoczko/BN

Beatyfikacja rodziny Ulmów

W związku z beatyfikacją rodziny Ulmów, w całej Polsce odbył się szereg uroczystości i wydarzeń kulturalnych towarzyszących religijnej uroczystości 10 września 2023. Biuro „Niepodległa” przygotowało spot, który można było obejrzeć m.in. w social mediach i na kanałach telewizyjnych. Ukazywał on codzienne życie rodziny Ulmów, która przez kilkanaście miesięcy podczas II Wojny Światowej na strychu swojego małego domu w Markowej ukrywała ośmioro Żydów.

Hołd dla Polaków ratujących Żydów podczas II Wojny Światowej „Niepodległa” oddała również organizując koncert „Kantata dla Aniołów” na Placu Grzybowskim w Warszawie. Wraz z gośćmi honorowymi – Sprawiedliwymi wśród Narodów Świata oraz dziećmi Holocaustu – udział w widowisku mogli wziąć wszyscy zainteresowani. Orkiestra i znakomici polscy artyści zabrali widownię w pełną wzruszeń podróż muzyczną przez wspólną historię Polaków i Żydów sięgającą 1000 lat wstecz.

Jednym z najważniejszych wydarzeń kulturalnych związanych z beatyfikacją Rodziny Ulmów było misterium „Przerwane dzieciństwo” w Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie. Ukazywało ono losy polskich rodzin ratujących Żydów pod okupacją niemiecką z perspektywy najmłodszych świadków tych wydarzeń. Zrealizowany również został cykl koncertów w Lublinie, Warszawie, Gdańsku, Pelplinie i Szczawnie Zdroju zatytułowanych „Nie ma większej miłości – w hołdzie Rodzinie Ulmów”.

Najważniejsze momenty z życia Józefa, Wiktorii i ich dzieci zostały zaprezentowane w układzie chronologicznym na wystawie Biura „Niepodległa” pt. „Ulmo-

wie. Nie ma większej miłości”, którą można było oglądać w galerii „Okno na Kulturę” w Warszawie. Udostępniono ją także w wersji do pobrania, aby historia beatyfikowanej rodziny dotarła do jak najszerszego grona odbiorców.

Wystawa Biura „Niepodległa” pt.: „Ulmowie. Nie ma większej miłości”, fot. T. Tołłoczko/BN

Koncert „Kantata dla Aniołów” na Placu Grzybowskim, fot. T. Tołłoczko/BN

25. rocznica śmierci Herberta

W 25. rocznicę śmierci Zbigniewa Herberta odbył się koncert „Herbert. Rekonstrukcja poety” w Teatrze Palladium w Warszawie. Widowisko upamiętniło twórcę Pana Cogito, którego niezwykłość poezji polega na tym, że podejmuje motywy znane od tysięcy w formie odpowiadającej wrażliwości XX-wiecznego odbiorcy. W repertuarze znalazły się wiersze w muzycznych aranżacjach, z których część wybrzmiała premierowo, np. „Wstydlive sny”, „Porzucony”, „Małe serce” czy „Ja”. Losy poety przybliżył widzom Marcin Kwaśny w specjalnie przygotowanych felietonach, a dzięki nagraniom wykonanym dla Polskiego Radia w trakcie koncertu można było usłyszeć głos samego Zbigniewa Herberta. Koncert był retransmitowany na antenie TVP Kultura.

Koncert, fot. dzięki uprzejmości Fundacji „Universitatis Varsoviensis”

NIEPODLEGŁA W TRASIE

Biuro „Niepodległa” ze swoimi projektami nie ograniczało się jedynie do Warszawy, gdzie mieściła się jego siedziba, lecz wychodziło do mniejszych i większych miejscowości w całej Polsce. Schemat współpracy był zawsze podobny – lokalna jednostka samorządu terytorialnego, placówka oświatowa lub kulturalna zapraszała nas do siebie. Następnie „Niepodległa” analizowała możliwości i po dopełnieniu formalności wyruszała w trasę. Lokalni organizatorzy udostępniali przestrzeń i zapewniali lokalną promocję wydarzenia, a Biuro materiały graficzne, sprzęt i obsługę pokazów. Ta doskonała współpraca pozwoliła na dotarcie z projektami wysokiej jakości do mieszkańców polskich miast i gmin.

Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa”

Nowoczesna, rozsuwana naczepa samochodu ciężarowego – odpowiednio zmodyfikowana – to innowacyjne, mobilne centrum edukacyjne. Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa” to dowód na to, że historię można przedstawić w sposób przystępny i ciekawy. Podzielono go na kilka stref. Można było znaleźć część poświęconą symbolom narodowym, poznać najważniejsze wydarzenia i osiągnięcia Polaków w latach 1918-1925, zobaczyć hologramy artefaktów Ojców Niepodległości i pamiątki po Legionach Polskich. Dla poszukiwaczy dowodów na kreatywność Polaków stworzono makietę polskiego pawilonu zbudowanego na Międzynarodową Wystawę Sztuki Dekoracyjnej i Wzornictwa w Paryżu w 1925 roku – wtedy Polacy pokazali całemu światu, że wraz z niepodległym Państwem odrodziła się kultura i sztuka, czego dowodem było aż 205 nagród przyznanych polskiej sekcji.

W przestrzeni WTH nie zabrakło informacji o lokalnych bohaterach z czasów międzywojnia. Dokonano wyboru 100 postaci ważnych dla lokalnych społeczności i regionów, które znalazły się na trasie Wirtualnego Teatru Historii „Niepodległa” – działacze, nauczycieli, inżynierów i społeczników, którzy przyczynili się do odbudowy polskiej tożsamości w swoich małych ojczyznach. Tę kulturalno-edukacyjną przygodę wieńczy wyjątkowe pożegnanie. U wyjścia czekał nie kto inny, a Józef Piłsudski – dokładniej jego naturalnej wielkości hologram przemawiający głosem Marszałka zarejestrowanym w 1924 roku.

Wraz z naczepą ekspozycyjną podróżowały dwa namioty – w pierwszym z nich umieszczono fotobudkę, która pozwalała na zrobienie sobie fotografii z wybranym Ojcem Niepodległości i przesłanie jej na adres e-mail jako pamiątki z wizyty. W drugim zaś znajdowało się kino Virtual Reality, w którym na kilku stanowiskach można było oglądać najnowsze produkcje filmowe Biura „Niepodległa”, realizowane w tej technologii.

Wirtualny Teatr Historii „Niepodległa” podróżował po polskich drogach w latach 2021 i 2022. Łącznie odwiedził ponad 60 miejscowości i zgromadził około 25 tysięcy gości.

łącznie odwiedził
ponad

zgromadził
około

Wnętrze naczepy edukacyjnej, fot. T. Tołłoczko/BN

Fot. M. Bagińska/BN

Przystanki WTH

Chrzanów 2022

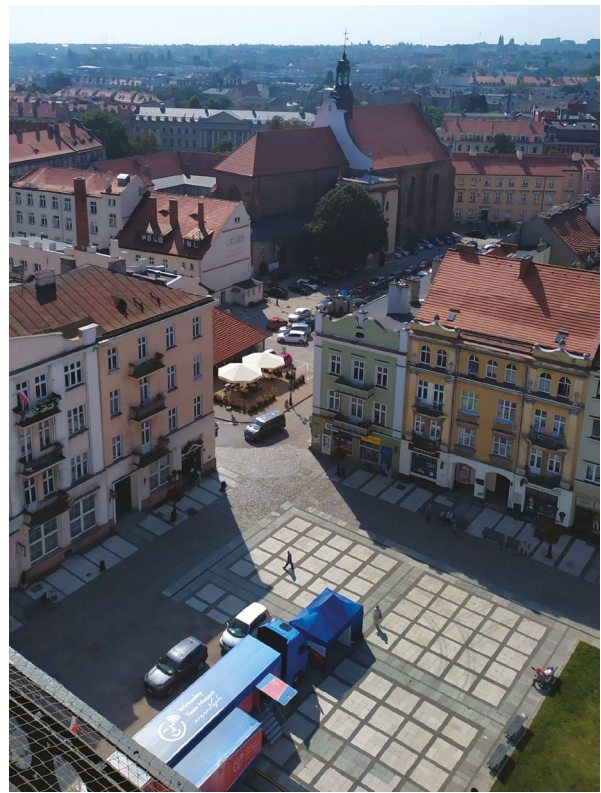
Brzeg 2022

Łódź 2022

Augustów 2021

Kalisz 2021

Radzyń Podlaski 2022

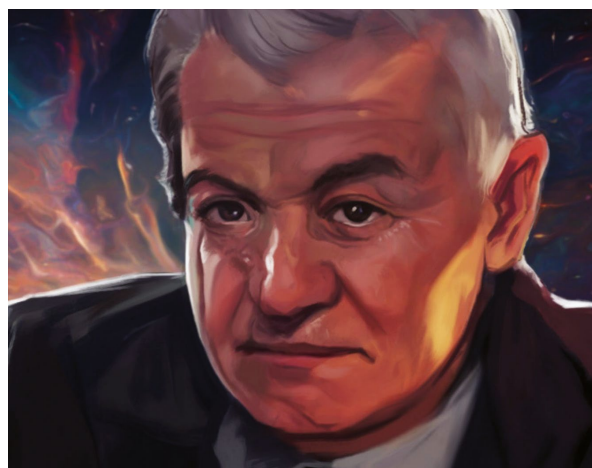
Pszczyna 2022

Iskry Niepodległej

W 2023 roku narodziły się „Iskry Niepodległej” – projekt, który wykorzystywał najnowocześniejszą technologię. To widowisko o wybitnych Polkach i Polakach, które umieszczono w specjalnie zaprojektowanej naczepie ekspozycyjnej. W projekcie zastosowano unikalne rozwiązania technologiczne, by stworzyć niezapomniane doświadczenie działające na zmysły. Tytułowe „Iskry Niepodległej” to wybitne Polki i Polacy XIX, XX i XXI wieku, których cechą wspólną była chęć zmieniania świata i przekazywanie potencjału na działanie. Kosmiczny design, cyfrowa opowieść i elementy interaktywne służyły temu, aby chłonąć historię rodaków – niezwyklej postaci, których nadzwyczajna działalność tworzy naszą codzienność w obszarach techniki, medycyny, nauki, pracy społecznej, kultury, eksploracji świata i kosmosu czy sportu. Ich historie do dziś wpływają na nasze życie, a połączone ze sobą złożyły się w niesamowitą opowieść o potencjale naszej wspólnoty.

Do każdego rozdziału opowieści przygotowano unikatowy design graficzny i skomponowano oryginalną muzykę, co razem stworzyło spójny i niezapomniany spektakl. Narratorem prowadzącym odbiorców drogą polskich dokonań jest wykreowany cyfrowy byt. Podczas tworzenia spektaklu wykorzystano także nowoczesne narzędzia – mobilny ekran transparentny czy obrazy wygenerowane przez sztuczną inteligencję.

Celem projektu było m.in. wzmacnianie wspólnoty obywatelskiej wokół wartości wspólnych dla polskiej historii i tożsamości. Organizatorzy i twórcy chcieli sprawić, aby po wyjściu ze spektaklu każdy mógł poczuć, że niezależnie od swoich talentów, może stać się Iskrą Niepodległej i zmieniać świat wokół siebie. Z tym przekazem, podczas 130 przystanków we wszystkich województwach, dotarliśmy do 63 tysięcy widzów.

Mieczysław Bekker, fragment spektaklu

Start trasy 2023 w Przemyślu, fot. M. Bagińska/BN

63 tys.
gości

2023

130
miejscowości

Wnętrze naczepy Iskry Niepodległej, fot. T. Tołłoczko/BN

Iskry Niepodległej w Wałczu, czerwiec 2023, fot. materiały BN

Iskry Niepodległej w Wysokiem Mazowieckiem, październik 2023, fot. materiały BN

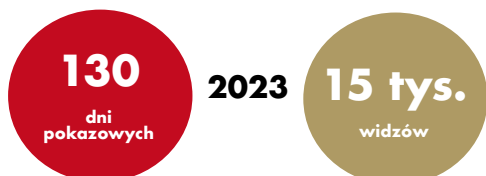

Wnętrze naczepy Iskry Niepodległej, fot. M. Bagińska/BN

Podróżujące kino VR

Mobilne pokazy VR Biura „Niepodległa” od 2020 roku odbywały się w całej Polsce i zagranicą. Podczas pokazu każdy gość otrzymywał gogle VR i słuchawki, które przenosiły go do wirtualnego świata. Wydarzenia sprzed lat rozgrywały się dosłownie wokół niego – obraz projektowany był dookoła widza (360 stopni), a obrotowe fotele umożliwiały swobodne obserwowanie akcji. Nowoczesna technologia sprawiała, że widzowie mieli wrażenie jakby sami uczestniczyli w przygodach bohaterów.

Pokazy odbywały się w udostępnionych przestrzeniach lub w namiotach przygotowanych we współpracy z Fundacją Koncept Kultura. W samym tylko 2023 roku w Polsce odbyło się niemal 130 dni pokazowych, które zgromadziły ponad 15 tysięcy widzów, a także 20 dni pokazowych poza granicami kraju (w USA, na Litwie, Łotwie, w Czechach i Austrii), które ugościły prawie 2 tysiące widzów.

Widzowie mieli do wyboru kilka tytułów:

- „Dża-Dża” – dramat wojenny o utytułowanej polskiej tenisistce Jadwidze Jędrzejowskiej;
- „Nie kochać w taką noc” – komedię muzyczną o międzywojennym kabarecie z Aleksandrem Żabczyńskim w roli głównej;
- „Kino” – film szkatułkowy o Kazimierzu Prószyńskim, w 120. rocznicę stworzenia pierwszej polskiej produkcji fabularnej;
- „Wiktoria 1920” – film przygodowy, w którym widz podczas wojny polsko-bolszewickiej rusza dostarczyć depeszę do Warszawy;
- „MS Piłsudski – podwodna misja” – film przygodowy na pokładzie MS Piłsudskiego – słynnego polskiego transatlantyku.

Do filmów wyprodukowanych przez Biuro powstały także materiały edukacyjne, umożliwiające realizację zajęć szkolnych nawiązujących do tematyki danego filmu. Materiały udostępniono do bezpłatnego pobrania na stronie niepodlegla.gov.pl

Pokazy VR w Polskiej Szkole im. Iły Kozakiewicz w Rydze, fot. M. Bagińska/BN

Pokazy VR w Szkole Polskiej im. Jana III Sobieskiego przy Ambasadzie RP w Wiedniu, 2023, fot. Fundacja Koncept Kultura

**NIEPODLEGŁA
NA
WYSTAWACH**

Polski Album Rodzinny

Zimą 2018 roku na Lotnisku Chopina w Warszawie Biuro „Niepodległa” pokazało wielkoformatowe reprodukcje 200 dzieł polskich artystów ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Terminal lotniska, które obsługuje co roku 16 milionów pasażerów, stał się niezwykłą galerią sztuki.

Znaczną część ekspozycji stanowiły portrety, które wyszły spod pędzli najlepszych polskich malarzy. Niedaleko wyeksponowano pejzaże i obrazy rozpoznawalne, ważne dla polskiej kultury. Łączna powierzchnia prezentowanych dzieł była większa niż 7 boisk do piłki siatkowej. Reprodukcje dzieł m.in. Olgi Boznańskiej, Józefa Chełmońskiego, Juliana Fałata, Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego i innych pojawiły się we wszystkich strefach lotniskowych: w halach odlotów i przylotów, na całej długości pirsu głównego i w strefie VIP. Tradycyjnym opisom dzieł towarzyszyła interaktywna aplikacja mobilna AR.

Wystawa była prezentowana od listopada 2018 do sierpnia 2019 roku. Towarzyszył jej okolicznościowy spot. Ekspozycja powstała dzięki współpracy Biura „Niepodległa”, Lotniska Chopina oraz PKN Orlen SA.

Fot. BN

Biało-czerwone Hi100rie

Biało-czerwone Hi100rie to wystawa, która pojawiła się na ogrodzeniu Muzeum Łazienki Królewskie od strony Al. Ujazdowskich. Poprzedziła ją kampania społeczna realizowana w listopadzie i grudniu 2018 roku przez Facebook Polska we współpracy z Biurem „Niepodległa”. Ideą przewodnią było zachęcenie mieszkańców Polski do tworzenia okolicznościowych zdjęć, grafik, filmów albo relacji z biało-czerwonym akcentem i publikowania ich na Facebooku lub Instagramie. Wszystkie prace były oznaczone hashtagem #BialoCzerwoneHi100rie, dzięki czemu stworzony został niepodległościowy portret polskiego społeczeństwa.

Spośród unikalnych i autentycznych grafik, zdjęć i wideo autorstwa ludzi z całej Polski wybrano dzieł najbardziej kreatywnych i najlepiej oddających ducha wspólnej radości prac. Uzupełniły je dzieła znanych polskich artystów grafików.

Ekspozycja była dostępna od 7 lutego do 3 marca 2019 roku.

Fot. dzięki uprzejmości organizatora

Najcenniejsze dziedzictwo. Odkryj nasze Pomniki Historii

Jednym z projektów realizowanych z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości było rozszerzenie listy Pomników Historii do 100 wpisów. W 2019 roku było to już 105 zabytków nieruchomych o szczególnym znaczeniu dla polskiej kultury, które stanowiły świadectwo wielokulturowości. Pomniki Historii, dzięki zestawieniu ze sobą różnorodnych

Fot. BN

obiektów, stworzyły opowieść o różnych obliczach polskiej tożsamości i wskazały na ciągłość polskiej kultury, która przetrwała pomimo burzliwych dziejów.

Wystawa „Najcenniejsze dziedzictwo. Odkryj nasze Pomniki Historii” zdołała przetrwać przestrzeń Lotniska Chopina. Ekspozycja składała się z dwóch części – pierwszej, otwartej w październiku 2019 roku, która pokazała 53 Pomniki Historii i drugiej, od czerwca do listopada 2020 roku, która zaprezentowała pozostałe 52 zabytki. Zapoznały się z nią miliony pasażerów z kraju i z zagranicy. Podróżujący przez warszawskie Lotnisko Chopina mieli okazję poznać wyjątkowo cenne polskie zabytki. Wielkoformatowe wydruki fotografii, opatrzone eksperckim komentarzem, zdołały kolumny, hale i tunele. By zachęcić podróżnych do odkrywania fascynujących historii na fotografiach umieszczono kody QR, które po zeskanowaniu otwierały stronę zabytku w portalu zabytek.pl. Wystawie towarzyszyły dwa katalogi.

Ekspozycja została przygotowana przez Biuro „Niepodległa”. Współorganizatorem było Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”, partnerem merytorycznym Narodowy Instytut Dziedzictwa, a mecenasem wystawy PKN Orlen SA. Wystawa otrzymała Patronat Honorowy Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

„Conversations with God. Jan Matejko’s Copernicus” w National Gallery w Londynie

Wystawa „Conversations with God. Jan Matejko’s Copernicus” w Londynie było wydarzeniem bez precedensu. Obraz „Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem” Jana Matejki ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie przez trzy miesiące wystawiony był w jednej z najważniejszych światowych galerii sztuki. To pierwszy raz w historii, gdy w National Gallery zaprezentowano obraz polskiego malarza.

Na wystawie, oprócz obrazu, pokazano również szkice Matejki ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, kopię dzieła „De revolutionibus orbium coelestium” („O obrotach sfer niebieskich”) z 1543 roku oraz instrumenty astronomiczne z XV wieku – astrolabium i torquetum.

Wystawa powstała przy współpracy Instytutu Kultury Polskiej w Londynie, The Capricorn Foundation i Biura „Niepodległa”.

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

Powstanie Wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku. Zakończyło się polskim zwycięstwem i w jego wyniku w granice II Rzeczypospolitej włączono dużą część ziem dawnej Prowincji Poznańskiej. W 103. rocznicę Powstania Wielkopolskiego Biuro „Niepodległa” wraz z AMS przygotowało wystawę „Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie”, która była dostępna w ok. 1000 lokalizacji w Poznaniu, Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Łodzi, Szczecinie, Trójmieście i w Aglomeracji Śląskiej.

Na wystawie zaprezentowano współczesne murale, zdobiące budynki w Wielkopolsce, które powstały z inicjatywy lokalnych społeczności i firm m.in. z okazji setnej rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Wielkoformatowe obrazy uliczne ukazywały regionalną perspektywę na historyczne wydarzenia i postaci. Wybrano 14 projektów z wielu zgłoszeń nadesłanych przez samorządy, m.in. projekty z Kalisza, Gniezna, Poznania, Śremu czy Wrześni.

Wybrane murale sfotografowano, obrobiono graficznie i przygotowano do prezentacji. Wystawa była roz-

proszona – ekspozytorami stały się przestrzenie AMS. Wielkopolskie murale można było podziwiać w całej Polsce. Wystawa „Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie” wyeksponowana była także na ogrodzeniu Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie od 27 grudnia 2021 do 5 stycznia 2022.

Fot. T. Tołoczko/BN

START – wystawa rzeźb polskich olimpijczyków

Kolorowe rzeźby naturalnych rozmiarów, podświetlane po zmroku, przedstawiały reprezentantów Polski w ich sportowych pozach. Wykonane zostały w nowoczesnej technice druku 3D, następnie zaś poddane obróbce rzeźbiarskiej. Żywa kolorystyka nawiązywała do podstawowych barw tworzących olimpijskie kręgi, co podkreślało szlachetną uniwersalność sportowej rywalizacji.

Wystawa START była poświęcona wybitnym polskim olimpijczykom i paraolimpijczykom, sportowcom i trenerom. Przygotowano postaci: Tomasza Majewskiego, Haliny Konopackiej, Jerzego Kuleja, Janusza Kusocińskiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera, Rafała Wilka, Anity Włodarczyk, Ryszarda Szurkowskiego, Ireny Szewińskiej, Adama Małysza. Sylwetki sportowców premierowo pojawiły się w Parku Olimpijskim PKOl (od 11 października do 6 grudnia 2021), następnie trafiły przed wejście do Westfield Arkadii (od 6 grudnia 2021 do 7 stycznia 2022), a ostatni pokaz miał miejsce w hali Dworca Centralnego (od 27 stycznia do 28 lutego 2022).

Wystawa miała swoją premierę pomiędzy Igrzyskami Olimpiad i Paraolimpiad Tokio 2020 i Pekin 2022. Stanowiła podziękowanie dla sportowców reprezentujących Polskę w zawodach za ich wysiłek, sukcesy i dostarczanie kibicom wyjątkowych chwil. Po wspólnej ekspozycji rzeźby zostały rozesłane po całej Polsce,

do miejsc kojarzonych z poszczególnymi sportowcami. Tam, gdzie nie mogły dotrzeć rzeźby, dotarła specjalna cyfrowa wersja wystawy – plansze w postaci bezpłatnych plików do pobrania przedstawiały historie wybranych sportowców i grafiki wykonanych rzeźb. Z tej formy skorzystały m.in. Biblioteka Publiczna Gminy Brudzew czy Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Żoliborz.

Fot. M. Zaremska

Rzecz o Piłsudskim. Gabinet Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych

Fot. T. Kaczor/BN

W 1935 roku, po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, który pełnił funkcję Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych w latach 1926-1935, sporządzono spis inwentarza pomieszczeń służbowych GISZ. „Protokólny spis inwentarza gabinetu służbowego I Marszałka Józefa Piłsudskiego” zachował się w archiwach Instytutu Piłsudskiego w Ameryce. Dokument zawierał nie tylko szczegółowy opis pomieszczeń oraz ich wyposażenia, ale również komentarze dotyczące życia i pełnionych przez Józefa Piłsudskiego obowiązków.

Przez pryzmat zgromadzonych książek, obrazów, grafik, fotografii i płyt z muzyką wystawa „Rzecz o Piłsudskim. Gabinet Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych” opowiadała o charakterze i życiu ich właściciela. 10 drewnianych plansz umieszczonych na ogrodzeniu Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego prezentowano od 15 maja do 30 czerwca 2023 roku.

Wystawa zrealizowana została przez Biuro „Niepodległa” we współpracy z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa.

Ochotnicy Bitwy Warszawskiej 1920

Fot. A. Miszczyk/BN

Od 12 sierpnia do 13 września 2023 roku w terenie leśnym przy Sanktuarium Matki Boskiej Zwycięskiej w Ossowie można było oglądać pomarańczową wystawę „Ochotnicy Bitwy Warszawskiej 1920”.

Na charakterystycznie ukształtowanych ekspozytorach, których forma nawiązywała do motywu wstęgi, opowiedziana została historia ochotników, którzy w lecie 1920 roku stanęli do obrony niepodległej Polski przed Rosją bolszewicką. Wystawa towarzyszyła obchodom 103. rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920.

Wystawa była dostępna również w wersji do pobrania. Z tej możliwości skorzystał np. Urząd Miasta w Radzynie Podlaskim.

Ulmowie. Nie ma większej miłości

„Ulmowie. Nie ma większej miłości” to wystawa, która znalazła się w programie wydarzeń kulturalnych towarzyszących beatyfikacji Rodziny Ulmów. Od 8 września do 17 października 2023 r. można było ją oglądać w Galerii „Okno na Kulturę” na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Wystawa poświęcona była Rodzinie Ulmów z Markowej zamordowanej przez Niemców za pomoc Żydom w czasie okupacji. Na wystawie chronologicznie opowiedziano o najważniejszych momentach z życia Ulmów: ślubie, narodzinach dzieci, czasie II Wojny Światowej, gdy rodzina ukrywała grupę Żydów i dniu 24 marca 1944 roku, gdy historia ich żyć została przerwana. Pośrednio prezentowała także problem wyborów, których musieli dokonywać ludzie w czasie wojny.

Wystawa „Ulmowie. Nie ma większej miłości” została udostępniona również w wersji do pobrania. Dzięki temu trafiła do innych miejscowości, np. do Muzeum – Domu Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie czy do Pasażu Kultury Leszczyńskiej Galerii Książki.

Fot. A. Miszczyk/BN

Gorset i dynamit

To wystawa poświęcona wybitnym Polkom, które włączyły się w odbudowę niepodległej Polski po I Wojnie Światowej. Opowiadała o dokonaniach żon mężów stanu: Aleksandry Piłsudskiej, Marii Bartel, Elżbiety Korfanty, Cezarii Jędrzejewicz, Heleny Paderewskiej, Zofii Moraczewskiej i Michaliny Mościckiej. Na wystawie „Gorset i dynamit” każda z nich reprezentowała jedną z siedmiu kwestii kluczowych dla budowania silnego państwa: wolność, niepodległość, tożsamość, edukację, zaangażowanie polityczne, współodpowiedzialność społeczną oraz prawa kobiet. Każdy z siedmiu segmentów ekspozycji przedstawiał wybrany problem kontekstowy, sylwetkę jednej z Dam Niepodległości oraz krótki biogram jej męża z pełnioną przez niego funkcją.

Wystawa zrealizowana została w ramach obchodów ustanowionego przez Sejm RP Roku Aleksandry Piłsudskiej. Od 12 grudnia 2023 do 24 lutego 2024 roku można było ją oglądać zarówno przy ul. Krakowskie Przedmieście 17 w Warszawie w Galerii „Okno na Kulturę”, jak i w internecie, dzięki wersji do pobrania.

Fot. T. Tołoczko/BN

„Tak powstawała Niepodległa”

Wystawa poświęcona procesowi odzyskiwania przez Polskę niepodległości oraz dorobkowi II Rzeczypospolitej. „Tak powstawała Niepodległa” to materiał popularnonaukowy wydany na setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

11 plasz na żółtym tle przedstawia wysiłki Polaków, które doprowadziły do odzyskania niepodległości oraz osiągnięcia II Rzeczypospolitej. Tematy plasz dotyczą m.in. mozaiki narodowościowej, administracji i samorządności, systemu edukacji, kultury popularnej, sportu, designu i architektury, opieki medycznej, inwestycji i rozwoju. Do wystawy powstały także karty edukacyjne „Tak powstawała Niepodległa”.

Była to najpopularniejsza wystawa Biura „Niepodległa”. Eksponowano ją w dziesiątkach miejscowości przez cały czas trwania rządowego programu wieloletniego. Treści docierały nie tylko do przechodniów na ulicach Oleśnicy, Świdnicy czy Raszyna, ale mogli je też poznawać np. petenci w holu Starostwa Powiatowego w Polkowicach, czytelnicy bibliotek w Nowym Tomyślu, uczniowie Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Skoczowie czy młodzież przebywająca w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie.

„Stacja Niepodległa. Na torach II RP”

Ekspozycja składa się z 8 plasz. Na granatowym tle, które nawiązywało do koloru munduru polskich kolejarzy z okresu międzywojennego, stworzono teksty dotyczące odradzania się polskiego kolejnictwa, licznych wyzwań odbudowy sieci komunikacyjnej II RP i rezultatów tego procesu. Całość uzupełniają archiwalne zdjęcia i mapy.

Wystawa „Stacja Niepodległa. Na torach II RP” powstała we współpracy Biura „Niepodległa” z Urzędem Transportu Kolejowego i towarzyszyła stoisku na targach kolejowych i wydarzeniach branżowych.

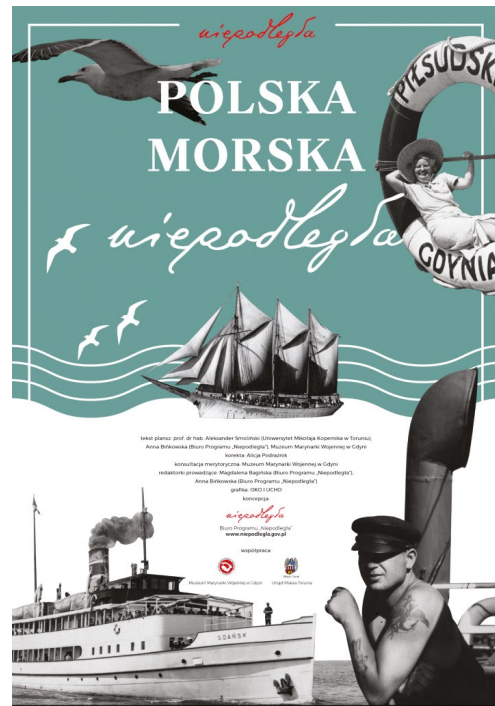

„Polska morska Niepodległa”

Wystawa „Polska morska Niepodległa” powstała z okazji setnej rocznicy zaślubin Polski z morzem. Stworzona została we współpracy z Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni oraz Miastem Toruniem.

Każda z 11 plasz na turkusowym tle prezentuje aspekty morskiej historii II RP. Umieszczono na nich archiwalne zdjęcia i dokumenty, a merytoryczne teksty obejmują tematy od losów żaglowców pływających pod polską banderą, przez tworzenie marynarki handlowej i wojennej po budowę infrastruktury portowej.

Jej ekspozycje przygotowały np. GCKiP w Kobylnicy, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu czy Muzeum Regionalne w Pleszewie.

„Bitwa Warszawska. Stulecie Zwycięstwa”

Wystawa „Bitwa Warszawska. Stulecie Zwycięstwa” poświęcona jest tematyce wojny polsko-bolszewickiej i miała swoją premierę w 2020 roku. Treści przygotowano wspólnie z Muzeum Wojska Polskiego z okazji setnej rocznicy zwycięskiej Bitwy Warszawskiej.

W treści wystawy przypomniano najważniejsze fakty i postaci związane z historią wojny polsko-bolszewickiej, jej przyczynami, przebiegiem i skutkami. 20 plasz na zielonym tle ukazuje zabytki ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego oraz archiwalne zdjęcia z 1920 roku.

Wystawa eksponowana była m.in. w Toruniu, Koźminie Wielkopolskim, Grudziądzu, Kościanie, Lubinie, Lesznie, Brzesku, Ropczycach, Ostrołęce, Bielsku-Białej, Abramowie, Szczuczynie, Krasnobrodzie, Gnieźnie czy Gołdapi.

„Tatrzańska Niepodległa”

Wystawa poświęcona znaczeniu gór w rozwoju kultury, sportu i turystyki w II Rzeczypospolitej powstała we współpracy Biura „Niepodległa” z Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem.

15 plasz przedstawia najważniejsze fakty i postaci związane z historią Podhala i Zakopanego, rozwojem sportów zimowych, turystyki i ochrony przyrody. Sporo miejsca poświęcono architekturze i sztuce, które rozwinęły się u stóp najwyższych polskich gór i ich oddziaływaniu na całą II Rzeczpospolitą. Całość wieńczy znane i mniej znane archiwalne zdjęcia.

Premierowo wystawa eksponowana była na ogrodzeniu Łazienek Królewskich w Warszawie i na Krupówkach w Zakopanem, a wernisaż online obejmował wykład kustosa Muzeum Tatrzańskiego. Lokalni organizatorzy wykorzystali ją organizując wystawy w Ujskim Domu Kultury, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorlicach, Gminnej Bibliotece Publicznej w Raszynie, Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Dębicy czy wirtualnie w Muzeum Narciarstwa w Cieklinie.

Niepodległa na balonach

Puchar Gordona Bennetta to najstarsze i najbardziej prestiżowe zawody lotnicze na świecie. Wszystko zaczęło się we Francji w 1906 roku. Historię sportu balonowego można poznawać dzięki wystawie stworzonej przez Biuro „Niepodległa” i Aeroklub Polski.

12 plasz opowiada o historii Pucharu, od pierwszych lotów balonowych po 2021 rok, gdy zawody rozegrano w Polsce. Polacy przed wojną czterokrotnie zdobywali mistrzostwo: w 1933, 1934, 1935 i 1938 roku. Po wojnie ten wyczyn powtórzyli dwukrotnie, w 1983 i w 2018 roku. Wystawę zrealizowano w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości.

TECHNIKA KULISTYCH AEROSTATÓW

Konstrukcja balonów gazowych

Generalna konstrukcja balonów gazowych nie zmienia się od 200 lat. Główna część jest prosta jak popiół: ma gładką powierzchnię i jest wykonana z lekkiego, ale wytrzymałego materiału. W przeszłości używano jedwabiu, a obecnie najczęściej polipropylenu. Balony gazowe różnią się od balonów cieplnych tym, że nie mają palenisk i nie są wyposażone w dodatkowe wyposażenie. Są to balony, które nie mogą być używane do transportu ludzi i ładunków. Ich konstrukcja jest bardzo prosta i nie wymaga specjalnych umiejętności. Balony gazowe są używane głównie do celów sportowych i rekreacyjnych. Ich konstrukcja jest bardzo prosta i nie wymaga specjalnych umiejętności. Balony gazowe są używane głównie do celów sportowych i rekreacyjnych.

Balony unoszą się dzięki gaziowi nośnemu

Przekładka balonu wykonana jest z lekkiego, ale wytrzymałego materiału. Jest to balon, który nie może być używany do transportu ludzi i ładunków. Jego konstrukcja jest bardzo prosta i nie wymaga specjalnych umiejętności. Balony gazowe są używane głównie do celów sportowych i rekreacyjnych.

Balast w koszu to paliwo dla pilota na lot

Zadaniem pilota jest utrzymać balon w powietrzu i sterować jego wysokością. Balon gazowy jest używany do celów sportowych i rekreacyjnych. Jego konstrukcja jest bardzo prosta i nie wymaga specjalnych umiejętności.

TAKTYKA LOTU DŁUGO-DYSTANSOWEGO

Wyposażenie

Naziemna grupa wsparcia

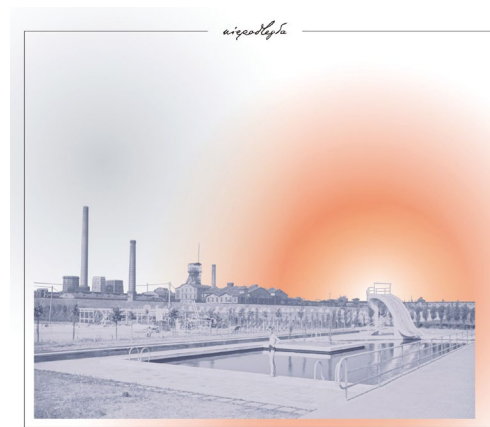
Media społecznościowe to wyścig obserwowany przez cały świat

#Śląsk Wspólna Sprawa

16 plansz wystawy będącej częścią kampanii #ŚląskWspólnaSprawa opowiada o Górnym Śląsku w II Rzeczypospolitej – wydarzeniach związanych z przyłączeniem regionu w granice Polski, bohaterach lat 1918-1939 oraz życiu codziennym na ulicach śląskich miast. Ekspozycja prezentuje najważniejsze fakty i postaci historyczne, przybliża elementy zarówno tradycji, jak i nowych ówczesnie zjawisk. Sporo miejsca poświęcono architekturze i kulturze, które wyróżniały się na tle II Rzeczypospolitej.

Teksty stworzył zespół doskonałych specjalistów z Instytutu im. Wojciecha Korfańtego, nie brakowało w nich ciekawostek i informacji, gdzie dziś można szukać śladów międzywojennego Śląska. Wystawę w wersji fizycznej można było oglądać przy Placu na Rozdrożu w Warszawie, w filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lublinie, Bibliotece Miejskiej w Cieszynie czy w galerii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jastrzębiu-Zdroju.

#Śląsk Wspólna Sprawa Wystawa o Śląsku w II RP

Autorytety i redaktorzy: Dorota Chłosta, Ewa Kuryś, Aleksandra Łaska, Magdalena Fikorska, Michał Dziubiński, Magdalena Tęciak, Małgorzata Wójcik, Dorota Kłopotowska, Wiktoria Kucharska

Redaktor prowadzący: Magdalena Bogdan

Projekt graficzny: Kasia Bogdan

Koncept: Aleks Polach

Konceptacja i realizacja BPO: Magdalena Bogdan, Wiktoria Kuryś, Dorota Wójcik, Magdalena Tęciak

Koordinacja i realizacja graficzna: Katarzyna Kuczyńska, Małgorzata Wójcik, Wiktoria Kucharska

Koncept i realizacja: Katarzyna Kuczyńska, Małgorzata Wójcik, Wiktoria Kucharska

Fotografie na plakat: Michał Kucharski

Plakaty: Michał Kucharski

Konceptacja i realizacja wystawy: Małgorzata Wójcik

„Niepodległa na mapach. Kształtowanie granic po 1918 roku”

Wystawa „Niepodległa na mapach. Kształtowanie granic po 1918 roku” poświęcona jest kształtowaniu się granic II Rzeczypospolitej po I Wojnie Światowej. Ten proces trwał 6 lat i obejmował działania zbrojne, polityczne i kulturalne. Ostateczny kształt Polski został zatwierdzony w 1923 roku, choć jeszcze w okresie międzywojennym ulegał zmianom.

Ekspozycja przypomina najważniejsze fakty związane z historią włączania różnych regionów Polski w granice niepodległego państwa. Wystawa łączy w sobie wątki wielkiej historii z historiami lokalnymi, uświadamiając, jak skomplikowany był proces wrysowania nowych państw na mapę Europy po I Wojnie Światowej i jakie konsekwencje miały lokalne wydarzenia (np. Powstania Śląskie, Sejneńskie czy wojna polsko-bolszewicka) w atlasach świata. Na każdej z 15 plansz można znaleźć mapy – różne, od schematycznych, wyrysowanych na potrzeby pamiątkowych wydawnictw, po profesjonalne opracowania.

Wystawa „Niepodległa na mapach. Kształtowanie granic po 1918 roku” prezentowana była w galerii plenerowej na ogrodzeniu przed siedzibą Ministerstwa

Sprawiedliwości w Warszawie, na oleśnickim rynku, podczas wydarzeń plenerowych w Sępólnie Krajeńskim, w Bibliotece Publicznej w Ożarowie Mazowieckim czy przed Nyskim Centrum Edukacji o Niepodległości.

Jakie granice dla Polski?

Obecna mapa Polski niepodległa jest skutkiem procesów, na które składały się przygotowanie traktatów, wojny, negocjacje i walki, czy działania polityczne i kulturalne. W tym celu, w 1918 roku, powstała Komisja Granic, która miała za zadanie wyznaczenie granic państwa. W tym celu, w 1918 roku, powstała Komisja Granic, która miała za zadanie wyznaczenie granic państwa.

**NIEPODLEGŁA
NA EKSTRANIE
I W SŁUCHAWKACH**

„Uwierzyliśmy w siebie. Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny”

Twórcy postawili sobie za zadanie stworzenie dzieła, które przede wszystkim będzie zapisem wypowiedzi, wspomnień i emocji tych, którzy czynnie uczestniczyli w spotkaniach z Janem Pawłem II podczas jego wizyty w czerwcu 1979 roku. Zrealizowany przez Biuro „Niepodległa”, we współpracy z Telewizją Polską, film pod tytułem „Uwierzyliśmy w siebie. Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny” uświetnił obchody 40. rocznicy pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski. Wśród rozmówców znaleźli się uczestnicy kolejnych wydarzeń wchodzących w skład pielgrzymki oraz ludzie biorący udział w przygotowaniach do niej, członkowie działającej w czasie spotkań z Papieżem służby porządkowej, osoby zaangażowane wówczas w działania lokalnych duszpasterstw akademickich, a także dzisiejsi duchowni i ludzie kultury, którzy byli świadkami tamtych wyjątkowych chwil. Wszystkich bohaterów łączy jedno – poczucie, że spotkanie z papieżem w czerwcu 1979 roku zmieniło ich życie.

Kadr z filmu

„Świat według Jana Pawła II”

niepodległa
zaprasza na film

Świat według Jana Pawła II

premiera 25 maja
godz. 21:00 TVP 1
Bądźcie z nami!

Tworząc opowieść „Świat według Jana Pawła II”, ekipa filmowa udała się w najdalsze zakątki świata, by pokazać spuściznę po świętym i zmiany, które jego pontyfikat wniósł w życie wielu narodów. Dokument przedstawia wpływ, jaki miało dziedzictwo Jana Pawła II na współczesny świat. Pokazano w nim pielgrzymki papieża, które zdefiniowały jego pontyfikat i uczyniły go osobistością międzynarodowego formatu. Ekipa filmowa zawitała między innymi do Kalwarii Zebrzydowskiej i Częstochowy, Guadalupe w Meksyku, Knock w Irlandii i Kalkuty w Indiach. Podróżując śladami świętego pokazała także gigantyczny kapitał kulturowy, który połączył ludzi na całym świecie. Jan Paweł II na 52 minuty stał się przewodnikiem widza po świecie. W dokumencie materiały współczesne przeplatane były archiwizacjami z pielgrzymek. Całości dopełniły ciekawe rozmowy ze świadkami wizyt Jana Pawła II i współczesnymi komentatorami. Premiera odbyła się 25 maja 2020 roku.

„Kościuszko. Przewodnik bardzo współczesny”

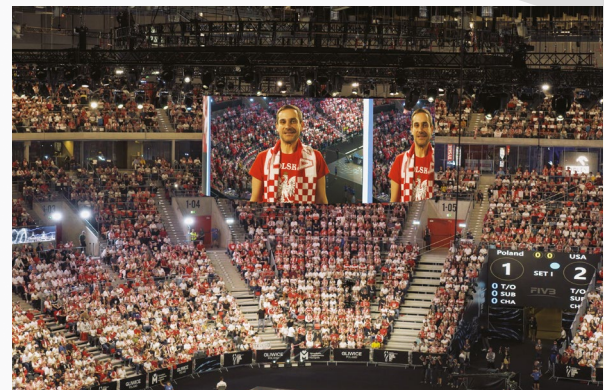
Film „Kościuszko. Przewodnik bardzo współczesny” powstał z okazji 103. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Polsko-litewski dokument biograficzny opowiadał o bohaterze narodowym, którego 100. rocznica śmierci w 1917 roku zjednoczyła tysiące Polaków na całym świecie. Stało się to rozpoznawalnym symbolem ambicji niepodległościowych narodu polskiego, zauważonym od Ameryki po Australię. Film ukazywał biografię Tadeusza Kościuszki w dynamicznym skrócie. Sceny kręcono w Polsce, na Litwie, w Belgii, na Białorusi i w Stanach Zjednoczonych.

Kadry z filmu

„Pieśń mocy”

„Pieśń mocy” to czteroodcinkowy serial o hymnie polskim. Każdy odcinek odnosił się do jednej ze zwrotek Mazurka Dąbrowskiego, a lekka i zabawna narracja prowadziła widza przez mniej znane fakty z polskiej historii. Prowadzący współuczestniczył w różnych wydarzeniach historycznych, odwiedzając w swoich podróżach pierwszych Słowian, walcząc pod Grunwaldem czy peregrynując z polskimi odkrywcami przez wszystkie kontynenty. Na swojej drodze spotykał bardziej i mniej znane postaci, od naczelnika Józefa Piłsudskiego po polarnika Henryka Arctowskiego. Wszystko zaś łączyło się w opowieść o budowaniu wspólnoty. Nie brakło odniesień do współczesności. W produkcji wzięli udział liczni goście i eksperci m.in. prof. Jerzy Bralczyk, Jerzy Lemański, Natalia Partyka i złota drużyna polskich rugbystek. Serial jest dostępny za darmo na platformie TVP VOD.

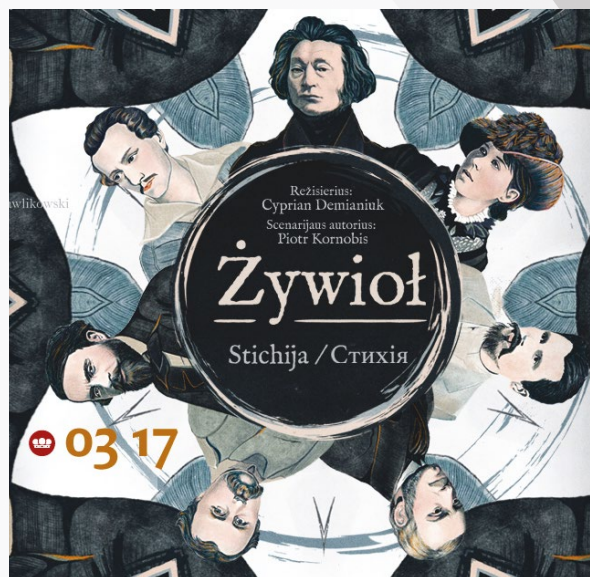

Kadr z filmu

„Żywiot”

52 minuty opowieści o wspólnotach narodowych ukształtowanych przez język – Polakach, Litwinach i Ukraińcach – to film „Żywiot”. Dokument powstał z okazji obchodów Roku Romantyzmu Polskiego. Złożyło się na niego pięć rozdziałów – w centrum każdego z nich znajdowały się teksty kultury istotne dla uchwycenia roli języka w kształtowaniu wspólnot narodowych. Podążając śladami postaci kluczowych dla zrozumienia tożsamości narodów – Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Vincasa Kudirki i Tarasa Szewczenki – widz poznawał wagę przedstawianych zależności. Romantycy, w stworzonych przez siebie dziełach, pozostawili jedyne w swoim rodzaju narzędzie służące współcześnie do zrozumienia realiów XIX wieku. Teksty zilustrowano animacjami, materiałami archiwalnymi i współczesnymi nagraniami inscenizacji. Przewodnikami po świecie języka są naukowcy z dziedzin antropologii, historii, psychologii i filologii. Zdjęcia realizowano w Warszawie, Krakowie, Wilnie, Kownie, Naumiesti, Nowogródku i Zaporozżu.

„3 maja, czyli dziś”

Filmowa historia pierwszej w Europie konstytucji to opowieść o odwadze i wizji polityków Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Konstytucja, nazywana później „ostatnią wolą i testamentem gasnącej Ojczyzny”, stała się ważnym elementem tożsamości narodów, które wyrosły z tradycji Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Pełnometrażowy film dokumentalny „3 maja, czyli dziś” przedstawia wydarzenia końca XVIII wieku i stara się odpowiedzieć na pytanie dlaczego to właśnie wtedy powstała jedna z pierwszych nowożytnych konstytucji. Atmosferę filmu kreowały historyczne kostiumy i pałacowe wnętrza. Film był częścią przypadających na 2021 rok obchodów 230. rocznicy uchwalenia Konstytucji, prawa o miastach oraz Zaręczenia Wzajemnego Obojga Narodów i był koprodukcją Biura „Niepodległa” i Telewizji Polskiej.

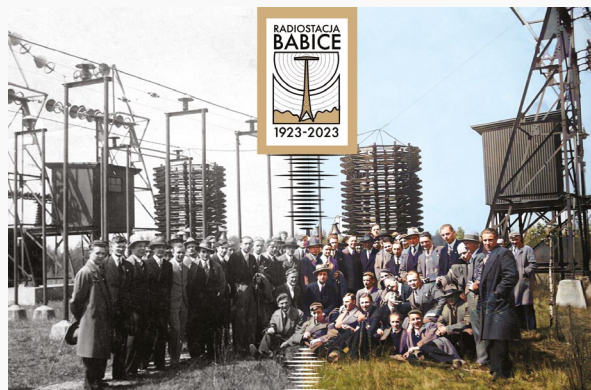
Kadr z filmu

„Radiostacja Babice – w poszukiwaniu miejsc, ludzi i historii”

13-minutowy film o miejscach, ludziach i historiach związanych z powstaniem i funkcjonowaniem największego telekomunikacyjnego projektu okresu II RP – Radiostacji Babice. Biuro „Niepodległa” stworzyło go we współpracy z Gminą i Domem Kultury Stare Babice. Narratorem był historyk i warszawianista – Adrian Sobieszcański przybliżający miejsca związane z Radiostacją i przedwojennym Ministerstwem Poczty i Telegrafów w Warszawie i Starych Babicach. W produkcji wzięli także udział: Jarosław Chrapek – mieszkaniec Babic, którego rodzinne wspomnienia splecione są z Radiostacją oraz Andrzej Kontkiewicz – wnuk architekta Mariana Kontkiewicza projektującego budynek dla tej inwestycji w latach międzywojennych. Premiera filmu miała miejsce na Gali Jubileuszu 100. rocznicy uruchomienia Radiostacji

17 listopada 2023 r. w Domu Kultury w Starych Babicach. Udostępniono go bezpłatnie na kanale YouTube Biura „Niepodległa”.

Portrety filmowe

Portrety filmowe to cykl jedenastu kilkunastominutowych produkcji, które opowiadały o wybitnych postaciach okresu odzyskiwania przez Polskę niepodległości. Pierwszy film opublikowano w listopadzie 2020 roku, a kolejne przy okazji ważnych rocznic związanych z bohaterami. Wszystkie portrety miały podobną strukturę: najpierw pokazano scenę z życia bohatera lub bohaterki, a następnie pokrótce przybliżono życiorys postaci wraz z historycznymi zdjęciami. Wypowiedzi przytaczane w produkcjach to zwykle słowa danej osoby – w większości portretów wykorzystano fragmenty takich tekstów źródłowych jak przemówienia, wspomnienia czy pamiętniki. Wszystkie filmy udostępniono na kanale YouTube Niepodległa oraz na stronie niepodlegla.gov.pl.

Zaprezentowane Bohaterki – Matki Niepodległości:

- **Józefa Bramowska** – polska działaczka na Śląsku;
- **Irena Kosmowska** – posłanka i działaczka oświatowa;
- **Stanisława Paleolog** – założycielka polskiej policki kobiecej;
- **Aleksandra Piłsudska** – kurierka konspiracyjna;
- **Zofia Szlenkierówna** – pionierka polskiego pielęgniarstwa świeckiego;

Zaprezentowani Bohaterowie – Ojcowie Niepodległości:

- **Ignacy Daszyński;**
- **Roman Dmowski;**
- **Wojciech Korfanty;**
- **Ignacy Jan Paderewski;**
- **Józef Piłsudski;**
- **Wincenty Witos;**

Kadry z filmów

Cykl debat profesorskich Biura „Niepodległa” i Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Wybitni profesorowie, specjaliści w swoich dziedzinach, rozkładali na czynniki pierwsze różne aspekty życia w II RP – od edukacji, przez medycynę, aż po sytuację polityczną. Cykl debat profesorskich powstał dzięki współpracy Biura „Niepodległa” i Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Wszystkie spotkania były transmitowane lub retransmitowane na profilach społecznościowych „Niepodległej” oraz na stronie internetowej Biura i nawet po emisji stanowiły łatwo dostępne źródło wiedzy. Podczas debat omawiane były sylwetki kluczowych postaci okresu II RP i przybliżane wydarzenia, które bezprecedensowo wpłynęły na późniejsze losy Rzeczypospolitej. W ramach cyklu debat realizowanego w latach 2020-2022 historycy poruszali tematy m.in.:

- „Przywódca, czyli debata nie tylko o Piłsudskim”;
- „Gorące lato 1920. Armia w odwrocie. Państwo w kryzysie”;
- „Różnorodna Niepodległa”;
- „Recepta na zdrowie. Na froncie medycyny II RP”;
- „Edukacja w II Rzeczypospolitej”.

Filmy VR

W 2020 roku Biuro wyprodukowało swój pierwszy film w technologii wirtualnej rzeczywistości: „Wiktor 1920”, gdzie widz stawał się jednym z bohaterów wydarzeń rozgrywających się w czasie Bitwy Warszawskiej. Premiera odbyła się w przededniu obchodów setnej rocznicy Bitwy.

W 2021 roku rozpoczął się projekt „Niepodległa w kadrze”. Miał on na celu popularyzację historii Polski za pomocą technologii Virtual Reality w krótkometrażowych produkcjach. W pierwszym etapie powstały dwa filmy, „Dża-Dża” poświęcona Jadwidze Jędrzejowskiej i „Nie kochać w taką noc” o Aleksandrze Żabczyńskim. W 2022 roku do cyklu dołączyło „Kino”, opowiadające o Kazimierzu Prószyńskim. Wszystkie produkcje udostępniono na kanale YouTube Niepodległej w wersji polskiej i angielskiej.

Filmy zostały docenione na międzynarodowych festiwalach. „Kino” otrzymało nagrodę na Swedish International Film Festival, a „Nie kochać w taką noc” w 2023 roku doceniono na Roma Short Film Festival, Japan International Film Festival, Munich New Wave Short Film Festival, New York Tri-State International Film Festival, Tokyo International Short Film Festival i Venice Under the Stars.

Wśród filmów VR ważne miejsce zajmuje też koprodukcja Fundacji Koncept Kultura, Centrum Technologii Audiowizualnych (CeTA) i Biura „Niepodległa” „MS Piłsudski – Podwodna Misja” o transatlantyku MS Piłsudski.

Zdjęcie z planu filmu „Nie kochać w taką noc”

Zdjęcie z planu filmu „MS Piłsudski – Podwodna Misja”

Zdjęcie z planu filmu „Kino”, fot. M. Greg/BN

Zdjęcie z planu filmu „Dża-Dża”, fot. M. Suder/BN

Podcasty „Halo! Tu Niepodległa”

W 2023 r. Biuro „Niepodległa” stworzyło 9-odcinkową serię podcastów pod wspólną nazwą: „Halo! Tu Niepodległa”. Podcasty poruszały tematykę życia kulturalnego, politycznego i gospodarczego z okresu II RP w odniesieniu ich do współczesności. Prowadzącą była dziennikarka i publicystka Justyna Dźbik-Kluge, której w studiu zwykle towarzyszyło dwóch ekspertów, jeden od zagadnień historycznych, drugi zaś od współczesności. Odcinki miały charakter dyskusji o tym „jak było, a jak jest teraz” i udostępniono je na platformach Spotify, Google Podcast i Apple Podcasts. W ramach cyklu poruszono tematy:

- „**Na sześciu kontynentach**” – o polskich tendencjach emigracyjnych, ale też o współczesnej Polsce w Brazylii;
- „**Cztery ściany**” – o budownictwie osiedli mieszkaniowych w II RP i współcześnie;
- „**Kolej na polską kolej**” – o scalaniu kolei po odzyskaniu niepodległości w kontrze do kierunków rozwoju transportu szynowego w Polsce;
- „**Cięcie! Mamy to!**” – o kinematografii w międzywojniu, największych hitach kinowych polskiego kina od lat 90. oraz kierunkach rozwoju sztuki filmowej;
- „**Na szlaku**” – o rozwoju schronisk górskich, pieszych szlakach i wędrownkach po polskich górach;

- „**Jeden ślad, wiele możliwości**” – o turystyce rowerowej i rozwoju szlaków rowerowych;
- „**W chmurach**” – o niebotkach i drapaczach chmur;
- „**Nadajemy znad Wisły**” – o Radiostacji Babice i współczesnej ochronie jej pozostałości;
- „**Temat rzeka**” – o żegludze parowej na Wiśle, turystyce wiślanej i festiwalu rzeki Wisły.

NIEPODLEGŁA NA PAPIERZE

Font „Brygada”

„Niepodległa” zagościła na kartach książek i powieści i zrobiła to w wyjątkowym stylu. Z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, w programach do pisania pojawił się nowy font z bogatą historią.

Dwa lata przed obchodami, w 2016 roku, w Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi odnaleziono matryce drukarskie z Odlewni Czcionek w Warszawie, podpisane „Brygada”. Okazało się, że bezpiecznie zapakowane czcionki z 1928 roku zostały prawdopodobnie stworzone na 10-lecie istnienia wolnej II Rzeczypospolitej, a autorem kroju był Adam Półtawski.

Zespół współczesnych grafików podjął się zadania digitalizacji i cyfrowej rekonstrukcji liter i znaków. Efekty ich prac zaprezentowano w Pałacu Prezydenckim w maju 2018 roku. Font „Brygada” został udostępniony do pobrania na zasadach otwartej licencji.

AĄBCDEĘFGHIJK
KLŁMNOPQRSTU
WVXYZ aąbcdeę
fghijklłmnñoópq
rsstuwzżzvxy 1234
567890.,;-'',«(!?†&§*
àâäéèëïîöüû

ODLANO
z okazji 100-lecia
NIEPODLEGŁOŚCI
POLSKI
w Łodzi
Muzeum Książki
Artystycznej
w Łodzi, 2018

MY, PIERWSZA BRYGADA

Legiony to – żołnierska nuta,
Legiony to – ofiarny stos,
Legiony to – żołnierska buta,
Legiony to – straceńców los.

My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos rzuciliśmy,
Swoj życia los,
Na stos, na stos.

O, ile mąk, ile cierpienia,
O, ile krwi, wylanych łez,
Pomimo to – nie ma zwątpienia,
Dodawał sił – wędrowki kres.

My, Pierwsza Brygada... itd

PIEŚŃ LEGIONÓW

Józefa Piłsudskiego
słowa:
Andrzej Hałaciński
melodia:
Marsz Kielecki nr. 10
1917 r.

Ta publikacja
również została
złożona krojem pisma
„Brygada”

WYDRUKOWANO
z okazji 100-lecia
NIEPODLEGŁOŚCI
POLSKI
w Drukarni
Muzeum Książki
Artystycznej
w Łodzi, 2018 r.

Nr

Wydawnictwa

„Stulecie kryminału”

Antologia wydana we współpracy z wydawnictwem Czwarta Strona to pokłosie konkursu „Stulecie polskiego kryminału” zorganizowanego w stulecie Polskiej Policji. Zbiór ukazał się w kwietniu 2020 roku i zawiera siedemnaście opowiadań, wśród których znalazły się nagrodzone oraz wyróżnione prace w trzech kategoriach (kryminał sto lat temu, kryminał współcześnie oraz kryminał za sto lat) oraz teksty napisane przez autorów będących w jury. Zysk ze sprzedaży książki został przeznaczony na rzecz Fundacji Pomocy Wdowom i Sierotom po Poległych Policjantach.

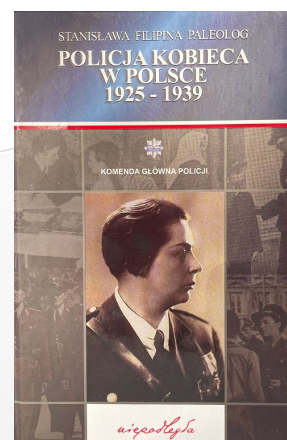
„1920. Nadzieja nie umiera nigdy”

Zbiór opowiadań miał premierę w 2021 roku i jest efektem konkursu literackiego „1920” zorganizowanego w związku z obchodami stulecia Bitwy Warszawskiej i wojny polsko-bolszewickiej. W książce znalazło się łącznie osiemnaście tekstów – napisanych przez zwycięzców konkursu i jurorów-literatów. Teksty tworzą niezwykłą panoramę literacką roku 1920. Wydawnictwo powstało we współpracy ze Skarpą Warszawską, a zysk ze sprzedaży został przekazany na rzecz Fundacji „Nasze Dzieci” przy Klinice Onkologii w Instytucie „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”.

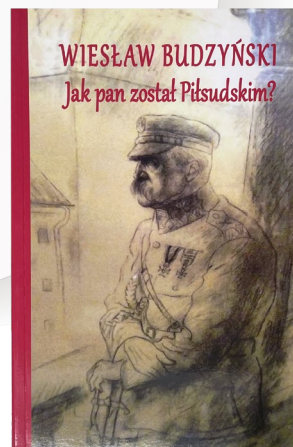
„Policja kobieca w Polsce 1925-1939”

W 2020 roku, w ramach obchodów 95-lecia polskiej policji kobiecej, Biuro „Niepodległa” wraz z Komendą Główną Policji wydało dzieło Stanisławy Filipiny Paleolog „Policja kobieca w Polsce 1925-1939”. Było to pierwsze polskie wydanie książki, która ukazała się jedynie w 1957 roku w języku angielskim. Autorka to ważna postać historyczna – od 1925 roku stała na czele kobiecej formacji w polskiej policji, a brytyjska prasa okrzyknęła ją „polską Joanną d’Arc”. W swojej publikacji, pisanej na obczyźnie, Paleolog wspominała zadania i wyzwania stojące przed nowymi funkcjonariuszkami w okresie międzywojennym. Książka ukazała się zarówno w wersji drukowanej, jak i w formie e-booka.

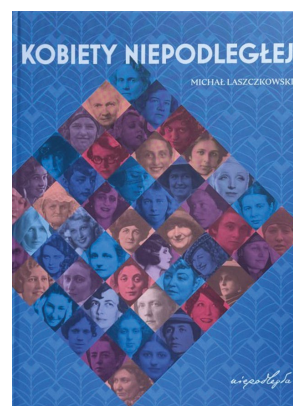
„Jak pan został Piłsudskim”

Książka „Jak pan został Piłsudskim?” powstała we współpracy Biura „Niepodległa” i Wojskowego Instytutu Wydawniczego. Autor Wiesław Budzyński podjął się ukazania fenomenu Józefa Piłsudskiego, jednego z ojców polskiej niepodległości. Książka wydana w 2022 roku nie tylko przybliżyła sylwetkę przyszłego Naczelnika Państwa, lecz również ukazuje go na tle epoki. Osobną część publikacji stanowią obszernie przypisy, które dopełniają tekst główny. Z treścią doskonale korespondują starannie wybrane ilustracje, z których część została opublikowana po raz pierwszy.

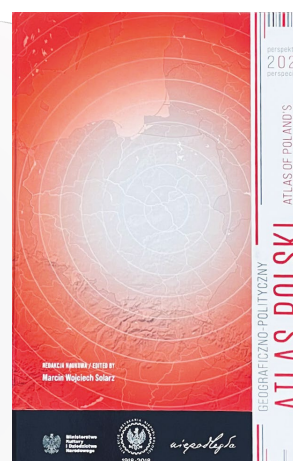
„Kobiety Niepodległej”

Żołnierki, policjantki, pielęgniarki, posłanki, artystki, badaczki, dziennikarki, nauczycielki, lekarki, prawniczki, reformatorki – wszystkie zmieniały świat wokół siebie i pomagały tworzyć II Rzeczpospolitą. To właśnie ich życiorysy zostały przedstawione w książce o tytule „Kobiety Niepodległej” napisanej przez Michała Laszczkowskiego. Publikacja składa się z ponad 80 biogramów, jednak to jedynie wybór postaci – w II RP i poza jej granicami działały ich przecież tysiące. Do każdego biogramu dołączone zostało zdjęcie opisanej kobiety, a całość spina elegancka szata graficzna. Książka w formie e-booka została udostępniona na stronie Biura.

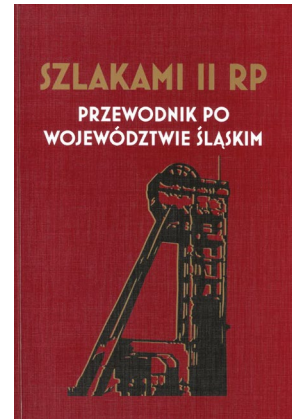
„Geograficzno-Polityczny Atlas Polski”

W 2022 roku ukazała się publikacja będąca efektem dwuletniego projektu edukacyjnego prowadzonego w Zakładzie Geografii Politycznej i Historycznej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego na zlecenie Biura „Niepodległa”. W ręce czytelników zostało oddane rzetelne źródło wiedzy o Polsce, pełne wielobarwnych map, wykresów i diagramów. Na ponad tysiącu map przedstawiono tematy związane z polityką wewnętrzną i zagraniczną, historią, społeczeństwem, kulturą i gospodarką. Atlas w postaci książkowej został wydany w języku polskim i angielskim, dostępne są również elektroniczne wersje przetłumaczone na inne języki. Dzięki współpracy z kuratoriami oświaty egzemplarz Atlasu Polski trafił do każdego publicznego liceum i technikum w Polsce, była też prowadzona sprzedaż w księgarni Narodowego Centrum Kultury. Atlasowi towarzyszyły dodatkowe treści i scenariusze lekcji dostępne na stronie atlas2022.uw.edu.pl. Aktywnie działał również profil na Facebooku, gromadząc społeczność zainteresowaną kartografią.

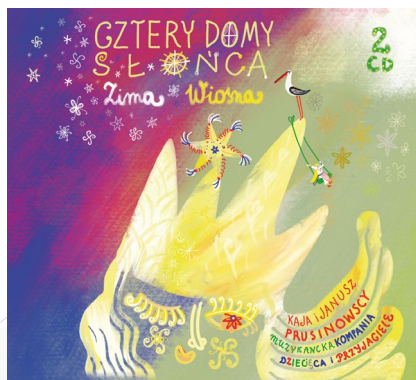
„Szlakami II RP. Przewodnik po województwie śląskim”

Maciej Fic i Lech Krzyżanowski stworzyli przewodnik, który proponuje czytelnikom niecodzienne spojrzenie na województwo śląskie. Pomagał w odkrywaniu wybranych elementów architektury, kulinarnego dziedzictwa i postaci, które symbolizują tereny wchodzące w skład dzisiejszego województwa. Autorzy starali się uchwycić podobieństwa i różnice Śląska współczesnego i tego międzywojennego. Wraz z Biurem „Niepodległa” zaproponowali wędrowkę, która pozwoli zrozumieć złożoność, wielowymiarowość i barwność terenów sięgających od Popowa po Rycerkę Górną.

„Cztery domy słońca”

„Cztery domy słońca” to dwupłytowy album Biura „Niepodległa” i Agencji Muzycznej Polskiego Radia z polską muzyką tradycyjną, skierowany do najmłodszych. Kukają na nim kukułki, dzwony biją Alleluja, kasztanowe koniki łamią sanki, a gąski idą drogą tam, gdzie słońeczko. Edukacja muzyczna dzieci obejmuje poznawanie tradycyjnych i ludowych melodii oraz instrumentów, które pogłębiają wiedzę o korzeniach kultury polskiej. Zwyczaje i obrzędy oraz towarzyszące im melodie odkrywają przed młodymi Polkami i Polakami wiedzę o różnych regionach ojczyzny i wpływają na budowę łączącej nas tożsamości narodowej. Dlatego też wykonawcami specjalnie dobranych utworów są także dzieci: muzykancka kompania dziecięca śpiewa wraz z Kają i Januszem Prusinowskimi i przyjaciółmi.

Nagrywanie albumu „Cztery domy słońca. Zima i Wiosna”,
fot. C. Piwowarski/Polskie Radio

NIEPODLEGŁA WSPÓŁPRACUJE

Niepodległa i sport

Polskie symbole narodowe są bardzo widoczne w sporcie. Na stadiony sportowcy wybiegają z orłem na piersi, ubrani na biało-czerwono rywalizują na parkietach, a Mazurek Dąbrowskiego wybrzmiewa, gdy stają na najwyższym stopniu podium. Dlatego Biuro „Niepodległa” od początku zaangażowało się we współpracę ze związkami sportowymi.

Wyjątkowe projekty z pogranicza kultury i sportu Biuro realizowało wraz z Polskim Związkiem Piłki Siatkowej, Polskim Związkiem Tenisowym, Polskim Związkiem Piłki Nożnej, Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki, Polskim Związkiem Narciarskim, Polskim Związkiem Koszykówki, Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce, Ligą Futbolu Amerykańskiego, Tour de Pologne i organizatorami imprez żużlowych. W roku 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości wiele klubów i przedstawicieli różnych dyscyplin umieściło logo „niepodległa” na swoich strojach sportowych. Nawet pojedynczy sportowcy umieszczali je na swoim sprzęcie, jak np. na balonie podczas 64. Pucharu Gordona Benneta czy łódce 77 Racing Club na Mistrzostwach Świata w Świnoujściu.

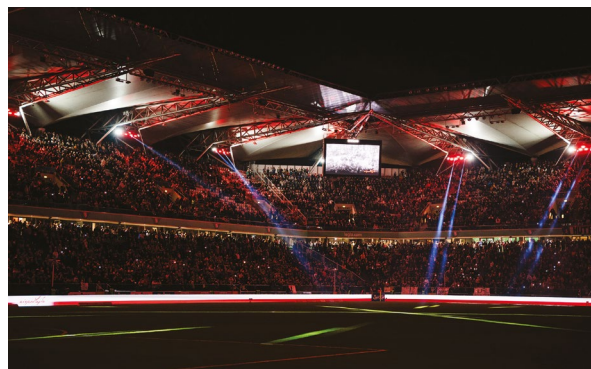
Warto tu także wspomnieć o organizowanych przez Biuro „Niepodległa” wystawie START z rzeźbami Polskich Olimpijczyków (które obecnie goszczą m.in.

w Polskim Związku Lekkiej Atletyki, Galerii Adama Małysza w Wiśle, Stadionie Śląskim w Katowicach czy Muzeum Legii Warszawa) i kampanii „Niepodległa do hymnu!” w 2021 roku, gdy do wspólnego śpiewania Mazurka zapraszali mistrzowie i medaliści igrzysk olimpijskich. Gdy startował projekt „Iskry Niepodległej”, PZN, PKOl i Tomasz Majewski przekazali cenne eksponaty, puchary i medale, które można było obejrzeć w 130 miejscowościach w całej Polsce.

Biuro „Niepodległa” wspierało wydarzenia sportowe również niestandardowymi działaniami edukacyjnymi. Były wśród nich: dwukrotna współorganizacja strefy kibica na PGE Narodowym, przygotowanie quizu z wiedzy historycznej podczas konkursu skoków narciarskich w Wiśle-Malince w 2019 roku czy przygotowanie biało-czerwonych kartoniad z tekstem Mazurka Dąbrowskiego podczas meczów piłki nożnej, siatkowej czy koszykowej. To także współpraca podczas meczów koszykówki Gortat vs. Wojsko i Polish Heritage Night w USA, przygotowanie wraz z PKOlem wystawy „Z radości życia” o Halinie Konopackiej, promocja spotu „Przyjaźń łączy nas od zawsze” z okazji 100. rocznicy pierwszego meczu reprezentacji Polski w piłce nożnej czy też widowisko świetlne na stadionie Legii Warszawa, które uświetniło mecz organizowany w niepodległościowy weekend w 2023 roku.

Mecz Gortat Team vs Wojsko Polskie 2023, fot. M. Bagińska/BN

Oprawa meczu Legia Warszawa vs Lech Poznań z okazji Święta Niepodległości 2023, fot. T. Tołoczko/BN

Kartoniada na meczu siatkówki, fot. M. Bagińska/BN

Logo na koszulce lidera Tour de Pologne 2018, fot. S. Gruchalski/tourepologne.pl

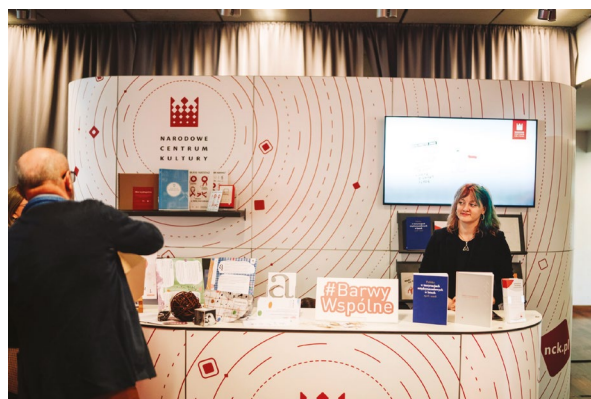
Niepodległa i kultura

Kulturalna współpraca to nie tylko partnerstwo z zachowaniem wysokich manier, to także moment, kiedy różne instytucje spotykają się, żeby zrobić coś wspólnie. „Niepodległa”, chcąc wypełnić swoją rolę w realizacji strategii komunikacyjnej i promocyjnej Programu Wieloletniego „Niepodległa”, w ciągu 7 lat swojego istnienia połączyła siły z 79 instytucjami kultury podlegającymi pod MKiDN!

Logo „Niepodległa” oznakowało najważniejsze wydarzenia kulturalne, koncerty i wystawy. Zrealizowanych zostało dziesiątki projektów wydawniczych, muzycznych, architektonicznych, archiwalnych i multimedialnych. Dzięki kooperacji z innymi instytucjami zespół Biura „Niepodległa” nie bał się wychodzić ze strefy komfortu i podejmować niełatwych wyzwań, jak np. realizacja projektów z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii. Siła wspólnoty jaką „Niepodległa” promowała w skali całego kraju wybrzmiewa również z dokonania Biura, które nie powstałyby, gdyby nie nawiązane kontakty.

Wraz z organizatorami wydarzeń wykorzystywaliśmy kanały promocyjne i dostępne możliwości, by informacje o rocznicowych działaniach docierały jak najszerszej. Liczne współprace przy kampaniach społecznych, konferencjach prasowych i wydarzeniach z udziałem mediów zaowocowały szerokim zasięgiem informacji i frekwencją na wydarzeniach. Fantastyczne spotkania i dyskusje podczas Kongresu „Niepodległa”, który podsumowywał obchody, udowodniły, jak cenne i pozytywne było to doświadczenie.

Tam, gdzie zespół Biura „Niepodległa” nie mógł dotrzeć osobiście, docierały programy dotacyjne. W ten sposób wsparcie uzyskiwały samorządowe instytucje kultury, których działania budowały społeczności lokalne i umożliwiały godne świętowanie ważnych rocznic. Kontakty, współprace i wzajemne wykorzystanie posiadanych potencjałów pozwalało realizować wydarzenia lokalne, które zyskiwały ogólnopolską rozpoznawalność, a dla Biura tworzyły kolejną płaszczyznę docierania z działaniami ogólnopolskimi w najdalsze zakątki Polski. Jest to gigantyczna sieć powiązań, która pozwalała mierzyć się z najbardziej wymagającymi wyzwaniami.

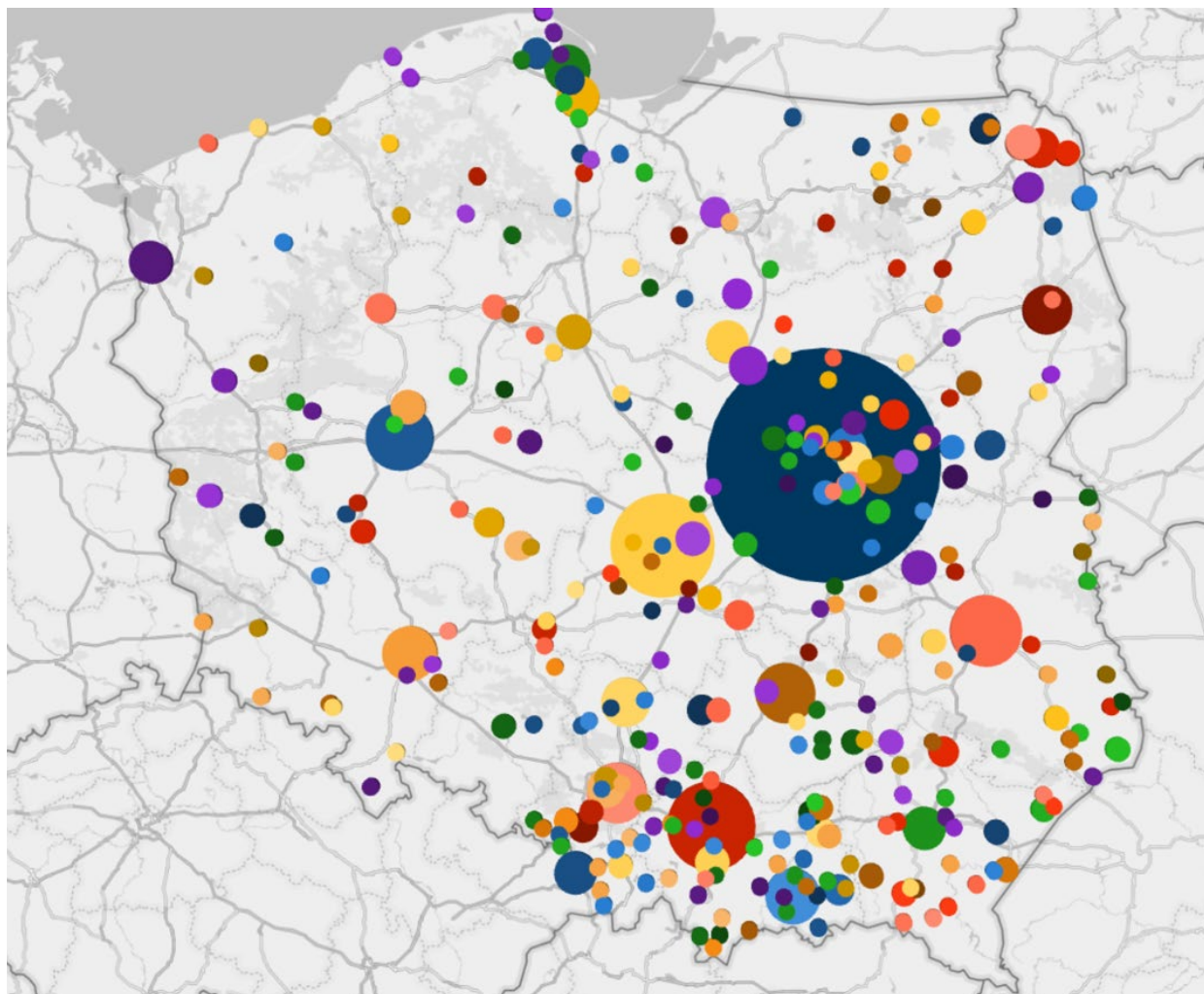
Niepodległa i beneficjenci

Grupą, z którą Biuro „Niepodległa” współpracowało bardzo intensywnie, byli beneficjenci programów dotacyjnych. Przez cały czas trwania Wieloletniego Programu Rządowego „Niepodległa” dofinansowano 1188 wniosków na kwotę 50 161 000 zł. Beneficjenci mieli obowiązek uzgadniać ekspozycję logo w projektach graficznych i dodawać wydarzenia na stronę niepodlegla.gov.pl. Dzięki temu w jednym miejscu – na stronie – zebrano informacje o wydarzeniach, które były również zaproszeniem do wspólnego świętowania w danej okolicy. Jednocześnie mapa ukazywała różnorodność form upamiętnienia.

Dzięki programom dotacyjnym Biuro mogło informować o lokalnych historiach odkrywanych na nowo.

Niejednokrotnie, poszukiwania badaczy w archiwach regionalnych skutkowały ciekawymi opowieściami odnalezionymi po stu latach i biografiami, które zdawało się, że już zostały zapomniane. Lokalne społeczności także aktywnie włączały się w uczestnictwo w wystawach, widowiskach słowno-muzycznych i rekonstrukcjach.

„Niepodległa” podejmowała także działalność edukacyjno-szkoleniową. BN przeprowadziło ponad 100 warsztatów i szkoleń i rozdysponowało 400 egzemplarzy specjalnie stworzonej szkoleniowej gry planszowej „Historia w działaniu”. Wszystko po to, by w Polsce mogły być realizowane wysokiej jakości projekty budujące łączącą nas, polską tożsamość.

Beneficjenci Programu Dotacyjnego „Niepodległa” 2017-2022. Im większe kółko tym więcej podmiotów w danej lokalizacji.

Niepodległa i samorządy

Od początku działalności Biura „Niepodległa” jednym z najważniejszych partnerów były jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje samorządowe, m.in. Związek Gmin Wiejskich RP, Unia Miasteczek Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich czy Związek Województw RP.

Stworzone więzi i współdziałanie przynosiły realne korzyści każdej ze stron. Kooperacja zaowocowała wieloma wspólnymi inicjatywami i projektami, których beneficjentami byli mieszkańcy polskich miast i gmin. Promocja akcji społecznych, wystawy planszowe, prezentacje takich projektów jak „Iskry Niepodległej” na rynkach miast czy pokazy VR w instytucjach kultury, nie byłyby możliwe bez serdecznego przyjęcia gospodarzy. Szeroka sieć współpracy pozwoliła na wykorzystanie potencjału merytorycznego i dostarczenie lokalnej społeczności mniejszych i większych miejscowości wysokiej jakości projektów.

Biuro „Niepodległa” brało także udział w spotkaniach jednostek samorządu terytorialnego i współpracowało przy obchodach ważnych dla samorządów rocznic. Namacalnym efektem współpracy są także wspólnie wydane publikacje, np. „100 lat samorządowych wspólnot powiatowych”.

Szkolenie dotyczące dotacji Biura „Niepodległa”, Łódź 2019, fot. BN

Stoisko Biura „Niepodległa” podczas imprezy branżowej, fot. BN

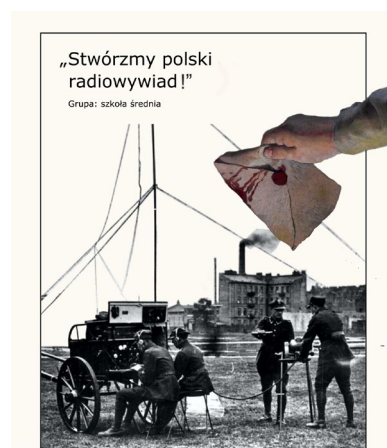
Niepodległa i szkoły

„Niepodległa” uczy, „Niepodległa” bawi! Odbiorcami wielu działań Biura byli uczniowie szkół. Dlatego od początku zadbano, by inicjatywy i projekty kulturalne zawierały komponent edukacyjny. Z licznych rozmów wiemy, że spotykało się to z ciepłym przyjęciem.

Do wszystkich materiałów VR i do większości produkcji filmowych przygotowano pakiety edukacyjne, które pozwalały na przeprowadzenie ciekawych lekcji. Autorzy pakietów stawiali przed uczniami wyzwania związane z pracą z materiałami źródłowymi, poznawaniem ciekawych postaci, użyciem kreatywności i wyobraźni. Zdarzały się nawet zadania ruchowe. Wystawy i materiały przygotowane przez Biuro „Niepodległa” zdobiły niejedną szkolną gazetkę, przekazując wiedzę i ucząc posługiwania się symbolami

narodowymi. Szkoły były też często gospodarzami przystanków mobilnych inicjatyw Biura.

Jednym z najważniejszych wydarzeń edukacyjnych był Wirtualny Festiwal „Iskier Niepodległej”, zrealizowany dzięki współpracy Biura „Niepodległa” z Centrum Edukacji Obywatelskiej. 10 listopada 2023 ponad 1000 uczniów z całej Polski zmierzyło się z wyzwaniami, które pojawiały się na ekranie ich komputerów. Warto też zauważyć, że społeczności szkolne często stawały się beneficjentami działań realizowanych w programach dotacyjnych, a w samym 2018 roku, tylko dzięki programowi grantów Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa”, przygotowano aż 1480 przedsięwzięć.

Pokaz „Iskier Niepodległej” przy Szkole Podstawowej nr 3 im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej w Pruszkowie, fot. BN

Niepodległa i Warszawa

Biuro od początku miało swoją siedzibę w stolicy Polski. Dlatego lokalna społeczność warszawiaków, ich gości i turystów w naturalny sposób była odbiorcą wydarzeń organizowanych przez „Niepodległą”.

Mieszczący się w samym sercu Warszawy pawilon kulturalny „Niepodległa. Miejsce spotkań”, ze swoim programem obejmującym wydarzenia muzyczne, artystyczne i edukacyjne, pomagał uczestnikom budować więzi i nawiązywać relacje. Przykłady grup mam maluchów uczestniczących w zabawiankach czy senierek, które właśnie tam, co sobotę, po spacerach nordic walking wracały na kawę i rozmowy – pokazują, że udało nam się zbudować społeczność gromadzącą się nie tylko podczas oficjalnych obchodów, ale chętnie spotykającą się w czasie wolnym w formie rekreacji. Ten pawilon kulturalny to rzeczywiście – miejsce spotkań.

Biuro „Niepodległa” pomagało także odkrywać dziedzictwo stolicy sprzed 100 lat. We współpracy ze Sto-

warzyszeniem „Kamień i co?” zorganizowano w 2023 roku serię 14 bezpłatnych spacerów z przewodnikiem, pod wspólnym hasłem „Osiedla niepodległej”. Tematyką wypraw po warszawskich dzielnicach była architektura dworkowa okresu 20-lecia międzywojennego. Wśród osiedli znalazły się m.in.: Żoliborz Oficerski, Sadyba Oficerska, Kolonia Staszica czy Kolonia Praussa. Z kolei w 2024 roku pięć tras tramwajowych w projekcie „Następny przystanek...” pozwoliło odkrywać z pokładu „berlinki” zachowane międzywojenne realizacje, fasady i innowacyjne budynki.

Tu także warto wspomnieć o takich wydarzeniach jak „Festiwal Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu”, odbywający się co roku 11 listopada czy licznych koncertach w warszawskich teatrach. To właśnie społeczność Warszawy i jej okolicy najczęściej korzystała z przygotowanych przez Biuro „Niepodległa” atrakcji. Mieszkańcy stolicy nieśli wieść o akcjach społecznych, które napotkali na ulicach miasta dalej do internetu i nie tylko.

Zajęcia Nordic Walking Senior w Niepodległa. Miejsce Spotkań, fot. T. Kaczor/BN

„Festiwal Niepodległa na Krakowskim Przedmieściu”, 2022, fot. T. Tołoczko/BN

Spacer z cyklu „Osiedla Niepodległej”, fot. G. Niemczyk/BN

Kampanie społeczne

Dwie daty zawsze zaznaczane w kalendarzu pracowników Biura „Niepodległa” to 2 maja i kampania #mojaflaga oraz 11 listopada z kampanią „Niepodległa do hymnu!”. Co roku zapraszały one Polki i Polaków do świętowania razem z łączącymi wszystkich symbolami narodowymi. Jednak oprócz tych akcji, w wyniku współpracy z różnymi instytucjami i obchodami najważniejszych rocznic, Biuro zaangażowało się także w inne kampanie społeczne. Odnosiły one sukces m.in. dzięki wzajemnemu udostępnianiu treści przez partnerów, co pozwalało dotrzeć do różnych środowisk.

„Niepodległa dla wszystkich”

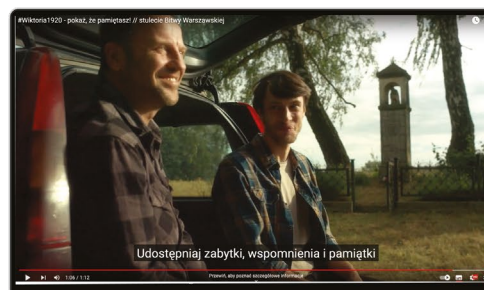
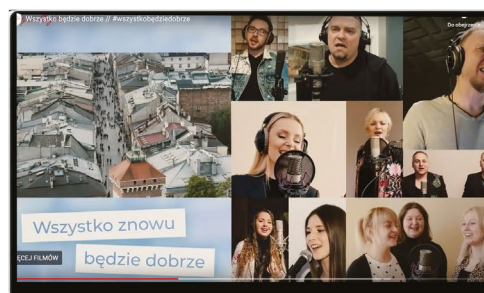
Życzenia dla innych krajów świętujących 100-lecie odzyskania niepodległości: Finlandii, Litwy, Łotwy, Estonii, Islandii, Czech i Słowacji. Każdy film zawierał elementy nawiązujące do lokalnej kultury i języka. Życzenia były bardzo ciepło odbierane, a filmy zebrały dziesiątki tysięcy wyświetleń.

„Polska morska Niepodległa”

Kampania powstała z okazji 100. rocznicy zaślubin Polski z morzem. W spocie połączono fragmenty filmów z ostatnich stu lat z charakterystycznymi morskimi widokami. Kampania pokazała, jak dostęp do morza wpływał na kształtowanie się tożsamości Polaków. Obrazu dopełniła specjalnie dobrana muzyka, w której można było usłyszeć Bowską.

#wszystkobedziedobrze

Gdy pandemia COVID-19 i lockdown zmieniły życie Polek i Polaków, Biuro „Niepodległa” wraz z gwiazdami polskiej muzyki przygotowało utwór, który miał podnieść na duchu. Przypominał, że mimo konieczności zachowania fizycznego dystansu, cały czas jesteśmy razem i wspólnie uda nam się przetrwać trudne chwile. W ramach kampanii powstała również kronika życzliwości, która miała na celu dokumentację pomocy i wsparcia, jakich Polacy udzielali sobie podczas lockdownu i silnych emocji towarzyszących wybuchowi pandemii koronawirusa.

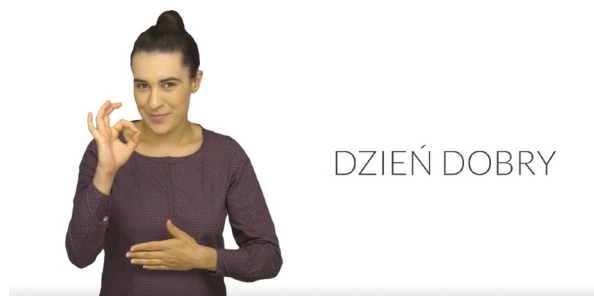

#Wiktoria1920 - pokaż, że pamiętasz

Kampania w mediach społecznościowych, w ramach której internauci publikowali pamiętki, świadectwa i wspomnienia nawiązujące do Bitwy Warszawskiej i okresu wojny polsko-bolszewickiej z hasztagiem #Wiktoria1920. Kampanii towarzyszył spot, który w 2 minuty opowiadał o tym, że kobiety i mężczyźni, którzy w 1920 roku ruszyli do obrony ojczyzny, byli tacy sami jak my, współcześni.

„Niepodległa uczy migać”

Seria krótkich filmików uczyła pasażerów warszawskiej komunikacji miejskiej podstawowych zwrotów w Polskim Języku Migowym. Każdy z 8 filmików prezentował po 3 nowe słowa z PJM. Pasażerowie mogli nauczyć się, jak wymigać „Bitwę Warszawską” czy „odzyskanie przez Polskę niepodległości”, słowa „dziękuję”, „przepraszam” i „proszę” czy jak komuś bezgłośnie przekazać „kocham cię”.

„Śląsk, wspólna sprawa”

Biuro „Niepodległa” prowadziło kampanię promującą obchody i działania ogólnopolskie związane z Rokiem Powstań Śląskich i setną rocznicą trzeciego z nich. W ten sposób przypomniano wydarzenie sprzed 100 lat, kiedy w nocy z 2 na 3 maja 1921 roku wybuchło III Powstanie Śląskie. Animowany spot w czerwieni, żółci i czerni i plakaty na wiatkach przystankowych zapraszały do wspólnego świętowania.

#ŚląskWspólnaSprawa

Realizowana w 2022 roku kampania społeczna z okazji 100. rocznicy przyłączenia części ziem Górnego Śląska w granice II RP pod hasłem #ŚląskWspólnaSprawa przypominała, jakie znaczenie dla Polski miał Śląsk i jak wiele trudu kosztowała Polaków walka w latach 1919-1922.

20-lecie Agencji Wywiadu

Kampania społeczna stworzona we współpracy z Agencją Wywiadu, na 20-lecie jej powstania, zagłębiła na przystankach dużych miast. Pojawił się na nich Tajemniczy „R”, komiksowy generał brygady Mieczysław „Rygor” Słowikowski, na przykładzie którego ukazane zostały wartości i sposób patrzenia na świat, którymi kierują się na co dzień agenci wywiadu.

#pomagamUkrainie

Biuro „Niepodległa”, jako jedna z pierwszych instytucji kultury, włączyło się w ogólnopolską akcję #pomagamUkrainie, mającą na celu ukierunkowanie pomocy humanitarnej obywatelom Ukrainy po rosyjskiej inwazji 24 lutego 2022 roku i wskazanie wiarygodnych źródeł dotyczących działań pomocowych. Plakaty można było dostrzec w przestrzeniach miejskich, na ekranach wyświetlaczy, w biurach i urzędach.

BezPrzedawNIEnia

Ogólnopolska kampania informująca o stratach wojennych poniesionych przez Polskę w czasie II Wojny Światowej.

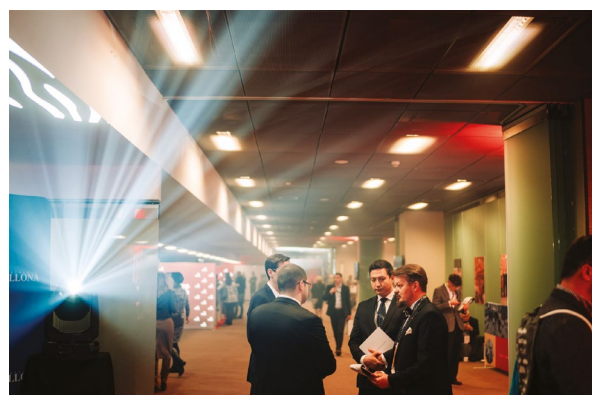

Kongres Niepodległa

Kongres Niepodległa odbył się w dniach 11-12 stycznia 2023 roku w Centrum Konferencyjnym Legii Warszawa. Wyjątkowe dwudniowe wydarzenie Biura „Niepodległa” podsumowało obchody stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości. Nie zabrakło merytorycznych dyskusji, analiz i perspektywy na przyszłość.

Podczas obrad uczestnicy i goście próbowali wyznaczyć kierunki działań edukacyjnych i popularyzatorskich włączających Polaków we wspólne świętowanie ważnych rocznic i wydarzeń historycznych. Była to także okazja do dyskusji o potrzebach i pomysłach na nowoczesną i odpowiadającą na zapotrzebowanie społeczne ofertę kulturalno-edukacyjną oraz sposób budowania i promocji wizerunku kraju za granicą. Wśród uczestników debat nie zabrakło osób odpowiedzialnych za kreowanie polityki kulturalnej i kierunków jej finansowania na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym, a także specjalistów i praktyków na co dzień zajmujących się realizacją projektów i wydarzeń włączających Polaków we wspólne świętowanie. Do udziału w dyskusjach Biuro „Niepodległa” zaprosiło przedstawicieli m.in.: władz centralnych, państwowych i samorządowych.

KONGRES *niepodległa*

NIEPODLEGŁA NAGRODZONA

Portal bitwa1920.gov.pl
nagroda Mobile Trends
Awards w kategorii Strona
Mobilna/RWD –
Kultura i Edukacja.

finalista
konkursu

kalendarz 2018
Logo „Niepodległa”
Planner „Niepodległa”

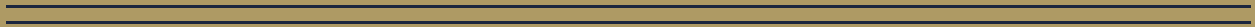
Projekty Biura „Niepodległa”
niejednokrotnie trafiły na podium
konkursów branżowych.
Tu przedstawiamy krótkie zestawienie
najbardziej wyjątkowych
dla nas wyróżnień.

Projekt
Mobilny Wirtualny Teatr Historii
„Niepodległa” –
brązowy BohaterON 2021
w kategorii Instytucja

Międzynarodowe nagrody za filmy VR

O NAS

Biuro Programu „Niepodległa” powołano 1 lutego 2017 roku. Po 5 latach i zakończeniu Wieloletniego Programu Rządowego 2 grudnia 2022 roku nazwa instytucji uległa zmianie na Biuro „Niepodległa”. Po 7 latach intensywnej działalności, kończymy dotychczasową misję. „Niepodległa” działać będzie dalej w nowej instytucji kultury, która powstanie z połączenia Biura „Niepodległa” i Instytutu Adama Mickiewicza.

Domem Biura „Niepodległa” było centrum Warszawy, dzielnica Śródmieście. Pierwsza siedziba mieściła się przy ul. Jasnej, kolejna na ul. Mazowieckiej, a od 2023 roku Biuro działa z ul. Fredry.

Przez 7 lat Niepodległą tworzył około 30-osobowy zespół. Byli wśród nas: rodowici warszawiacy oraz ci, dla których stolica stała się drugim domem, miłośnicy historii, dziedzictwa, sportu, edukatorzy, menadżerowie kultury, a przede wszystkim osoby z pasją, które swoim zaangażowaniem stworzyły zgrany zespół i nowoczesną instytucję. W strukturze wewnętrznej od 2023 roku działały: Dział Administracji, Dział Księgowości, Dział Promocji i Projektów Kulturalnych, Dział Dotacji i Projektów Lokalnych oraz stanowiska samodzielne: rzecznik prasowy, główny specjalista ds. kadr i płac, radca prawny.

Jan Edmund Kowalski, dyrektor
Biura Programu „Niepodległa”
w latach 2017-2021

Wojciech Kirejczyk, dyrektor
Biura Programu „Niepodległa”/Biura „Niepodległa”
w latach 2021-2023

Wojciech Kalwat, dyrektor
Biura „Niepodległa”
w latach 2023-2024

Dziękujemy za ten czas!

Pracownicy Biura „Niepodległa”:

Bagińska Magdalena
Bączkowska Izolda
Bińkowska Anna
Całusińska Anna
Czaputowicz-Głowacka Maria
Gajewski Karol
Grabowska-Szweicer Eliza
Jakubowska Olga
Kalwat Wojciech
Kęпка Wioletta
Konieczna Aleksandra
Kosiorek Michał

Krawczyk Sylwia
Kronenberg Tomasz
Kuśmierczyk Marcel
Łabuda-Iwaniak Wioletta
Misa Marta
Miszczuk Anna
Monkiewicz Aleksandra
Niemczyk Grzegorz
Niewęłowska-Giersz Anna
Nowicka-Filary Izabela
Odoliński Mateusz

Oleksiak Hanna
Radecka Aneta
Rokicki Tomasz
Ruman Maria
Seider Małgorzata
Szwed Marcin
Wnuk Kamil
Wójcik-Pyta Anna
Zamorski Tomasz
Zdziebłowski Sebastian
Żuczowska Aleksandra

**NIEPODLEGŁA
JEST DLA
WSZYSTKICH**

